

Centre d'Arts Visuals de l'Ebre

Pla Director

Anàlisi de Situació

ARTImetria
Sant Honorat, 7 2n 1a
08002 Barcelona
T + F: 93 317 61 30
artimetria@artimetria.com
www.artimetria.com

Barcelona, desembre 2010

ARTImetria, Estratègies per a la Cultura

per encàrrec de l'**Ajuntament d'Amposta**
Ma del Mar Panisello i Maite Subirats

amb la col·laboració de

DCMC, Generalitat de Catalunya
Oriol Picas

Consell Nacional de la Cultura i les Arts
Pilar Parcerisas

Museu Comarcal del Montsià
Àlex Farnós

Contribucions:

Programa d'ensenyament
Antònia P. Ripoll i Alfred Porres

Programa d'activitats i perspectives de futur
Manel Margalef i Blai Mesa

Programa de col·laboracions territorials
Àlex Farnós i Montse Vilanova

Sumari

1. Entorn	5
1.1. Amposta i les Terres de l'Ebre	5
1.2. Territori	6
1.3. Població	9
1.4. El territori ampliat	11
1.5. Comunicacions	12
2. Les arts visuals a les Terres de l'Ebre	14
2.1. Ensenyaments artístics	14
2.1.1. Escoles d'Art i Disseny	14
2.1.2. ESARDI. Escola d'Art i Disseny d'Amposta	16
2.1.3. Alumnes d'ensenyaments artístics	17
2.2. Artistes	18
2.3. Programació d'arts visuals	19
2.3.1. Ajuntament de Tortosa	19
2.3.2. Ajuntament d'Amposta. L'Espai d'Arts Visuals	19
2.3.3. Altres certàmens i agents del territori	23
2.4. Sales d'exposicions	24
2.5. Museus d'art	26

2.6. Galeries d'art.....	27
2.7. Hàbits i pràctiques culturals	27
2.8. El Pla d'Acció Cultural de les Terres de l'Ebre (PacTE)	35
3. El Museu Comarcal del Montsià.....	39
3.1. Edifici	40
3.2. Col·lecció	40
3.3. Exposició permanent.....	40
3.4. Activitats i serveis	41
3.5. Programes de col·laboració territorial	42
3.5.1. Programes culturals.....	42
3.5.2. Programes d'arts visuals	43
3.6. Equip.....	43
3.7. Estructura jurídica	44
3.8. Pressupost 2009.....	45
4. El Centre d'Arts Visuals	48
4.1. Antecedents	48
4.2. Espais.....	49
4.2.1. Nou edifici a Amposta	50
4.2.2. Ús compartit d'espais del Museu del Montsià	51
4.2.3. Edifici a Balada	52

5. Altres centres territorials d'arts visuals de Catalunya	54
5.1. La Panera	55
5.1.1. Programació	56
5.1.2. Espais.....	56
5.1.3. Recursos humans	57
5.1.4. Pressupost	57
5.2. Can Xalant	58
5.2.1. Programació	59
5.2.2. Oferta d'espais i serveis	60
5.2.3. Model de gestió.....	60
5.2.4. Recursos humans	61
5.2.5. Pressupost	61
6. Diagnòstic	63
6.1. Oportunitats	63
6.2. Amenaces	64
6.3. Punts forts	65
6.4. Punts febles.....	66
7. Marc normatiu	68
7.1. Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya (PECCat).....	68
7.2. Decret de la Xarxa Pública de Centres i Espais d'Arts Visuals de Catalunya	69

INTRODUCCIÓ

El Pla Director del Centre d'Arts Visuals de l'Ebre s'ha realitzat per iniciativa l'**Ajuntament d'Ampostà**, amb la col·laboració del **Museu Comarcal del Montsià**, d'Esardi Escola d'Art i Disseny d'Ampostà i dels **autors i professionals** que donen suport al present projecte, i està avalat per la trajectòria i experiència prèvies en matèria d'arts visuals per part de la ciutat, i l'oferta d'espais d'arts visuals ja presents al territori.

L'any 2003 es va fer una primera proposta per part de l'Ajuntament, Esardi, el Museu del Montsià i alguns artistes per a la posada en marxa d'un **nou centre d'arts visuals**. En 2005 el projecte va ésser desenvolupat i el 2008 es va construir un nou edifici adjacent al Museu del Montsià amb aquesta mateixa finalitat. A més, l'Ajuntament d'Ampostà es va comprometre a cedir l'ús d'un edifici situat a Balada per a la instal·lació de tallers-residències d'artistes. Des del començament, el nou centre ha estat plantejat per abastar **tot el territori de les Terres de l'Ebre**, amb la vocació de fomentar els mecanismes de participació dels professionals del sector de les arts visuals, les coproduccions, les itineràncies i col·laborar amb les iniciatives d'altres agents i poblacions.

La conseqüència d'aquestes iniciatives de l'Ajuntament d'Ampostà ha estat la inclusió del Centre d'Arts Visuals de l'Ebre com a **Centre Territorial d'Arts Visuals de les Terres de l'Ebre** a la Xarxa d'Arts Visuals de Catalunya, que s'ha creat amb la publicació del Decret de la Xarxa Pública de Centres i Espais d'Arts Visuals de Catalunya (<http://www20.gencat.cat/docs/CulturaDepartament/SGEC/Documents/Arxiu/Decret%20Xarxa%20Visuals.pdf>).

En aquest document s'estableixen les bases per al dimensionament del futur centre, el que serà i el que vol arribar a ser i com ho aconseguirà.

OBJECTIUS GENERALS

- Crear una plataforma de suport als creadors, als agents i col·lectius artístics del territori.
- Acostar i fer accessible l'art i les pràctiques artístiques a la societat i aconseguir crear nous públics i usuaris.
- Articular i integrar les funcions de formació, investigació, creació i difusió en un procés dinàmic, obert i participatiu.

- Vertebrar i vehicular la interacció del centre i dels agents del territori en relació a d'altres projectes i als principals centres de creació i pensament contemporani de Catalunya.
- El Centre d'Arts Visuals ha de dotar-se de mitjans professionals, econòmics, materials, d'infraestructura i documentació adequats als objectius i funcions que ha de dur a terme.
- Establir una fórmula jurídica de gestió, un contracte-programa i uns convenis que garanteixin el seu funcionament, finançament i participació institucional. En primer lloc a partir del suport de l'ajuntament d'Ampostes, el Departament de Cultura i el Conca, però sense oblidar la Diputació de Tarragona, la futura vegueria i també els agents privats i dels principals sectors econòmics del territori.
- Definir els eixos de treball i d'activitat adequats als punts forts i les oportunitats del propi context del Centre per tal que el singularitzin en relació al conjunt de Centres d'Arts Visuals.
- Mantenir les programacions actuals i estendre temporalment i espaiament la programació i els serveis del Centre diversificant les funcions i l'oferta d'activitats i recursos.

OBJECTIUS ESTRATÈGICS

- Crear uns programes i uns recursos amplis i útils per tal que permetin avaluar les necessitats dels centres, col·lectius, agents artístics i creadors del territori, així com establir vincles amb el major nombre d'ells per tal de configurar una xarxa territorial.
- Fomentar la participació de la ciutadania mitjançant pràctiques de desenvolupament cultural comunitari en que la col·laboració entre els creadors i les comunitats locals a través de l'art permeti el debat, la construcció d'espais de trobada, l'expressió, l'aprenentatge i el desenvolupament personal i col·lectiu (sociabilitat).
- Desenvolupar programes de col·laboració com a fórmula per aconseguir: una major eficàcia en l'organització, viabilitat dels projectes amb els recursos disponibles, participació i rendibilitat social i cultural.
- Especialitzar-se en un marc conceptual i metodològic, articulats a l'entorn de les interaccions entre l'art i els paisatges i les cultures locals (i altres ítems com el medi, l'aigua, el patrimoni,...).
- Potenciar la connexió i els vincles amb els altres agents i públics culturals no només de les Terres de l'Ebre sinó també de les comarques properes d'Aragó i el País Valencià.

- Aprofitar el valor estratègic de la situació de veïnatge i els potencials de la col·laboració amb el Museu Comarcal del Montsià en la programació d'activitats, en l'optimització dels recursos i en la captació de públics.
- Afavorir les iniciatives que faciliten la programació d'art en favor del turisme cultural tant en la qualitat d'agents actius com de receptors.
- Gestionar i potenciar les col·leccions públiques d'art contemporani del territori, tant les de l'ajuntament d'Ampostà com les d'altres ens.

1. ENTORN. LES TERRES DE L'EBRE

1. Entorn

Les **Terres de l'Ebre**, un dels sets àmbits funcionals territorials del Pla territorial general de Catalunya, aplega les comarques més meridionals de Catalunya: el Baix Ebre, el Montsià, la Terra Alta i la Ribera d'Ebre, un 10% del territori català. Per població, és el sisè àmbit funcional territorial de Catalunya amb 190.860 habitants¹. Els límits de la futura vegueria corresponen als de les comarques esmentades i als de la **marca turística Terres de l'Ebre**.

1.1. Amposta i les Terres de l'Ebre

Els municipis **més poblats** de les Terres de l'Ebre són:

Terres de l'Ebre. Municipis més poblats. 2009	
Municipi	Població ¹
Tortosa	35.143
Amposta	21.240
Sant Carles de la Ràpita	15.571
Deltebre	11.751
Alcanar	10.570

Amposta, la segona ciutat en nombre d'habitants de les Terres de l'Ebre, és la capital de la comarca del Montsià, amb una superfície de 136,2 km² i una població de 21.240 habitants (2009).

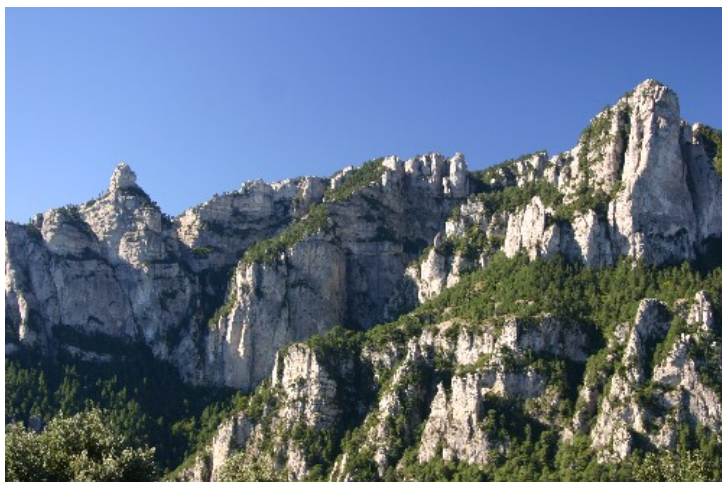

Font: <http://www.riberadebre.info/mapa.htm>

¹ Padró municipal d'habitants. Xifres Oficials. Recòmptes. Distribució per àmbits del Pla Territorial. 2009. Idescat.

1.2. Territori

En la configuració del paisatge de les Terres de l'Ebre hi ha tingut un pes decisiu el manteniment d'una agricultura extensiva basada en monocultius: els oliverars (en les quatre comarques), els arrossars (al delta de l'Ebre) o la vinya (la Terra Alta). Això, junt amb els aprofitaments ramaders i forestals en les serres, ha permès conservar uns paisatges poc alterats, solcats per una xarxa hidrogràfica en la que l'Ebre esdevé l'element més rellevant.

La primera industrialització, a cavall dels segles XIX i XX, es va basar en la transformació dels productes agrícoles locals esmentats abans. A partir de mitjans del segle XX els aprofitaments de l'energia han significat la creació d'una segona i potent industrialització. En tot cas, el paisatge esdevé el marc de relació i el resultat de la interacció entre el medi natural i les formes de vida i de cultura, i això s'experimenta d'una manera molt significativa a les Terres de l'Ebre.

Les Terres de l'Ebre tenen àrees d'excel·lent valor natural i paisatgístic. Gairebé un **35% del territori ebrenc²** està **integrat en el Pla d'Espais d'Interès Natural** que en garanteix la conservació.

Al territori hi ha dos parcs naturals, el **Parc Natural dels Ports** (Baix Ebre, el Montsià i la Terra Alta) i el **Parc Natural del Delta de l'Ebre** (Montsià i Baix Ebre).

En el Catàleg de paisatge de les Terres de l'Ebre, elaborat per l'Observatori el Paisatge³ i aprovat definitivament el 22 de juliol de 2010⁴ es va determinar que **les Terres de l'Ebre està conformat per 19 unitats de paisatge (paisatges) i que**

² Idescat.

³ www.catpaisatge.net.

⁴ [EDICTE de 22 de juliol de 2010, sobre la Resolució d'aprovació definitiva del Catàleg del paisatge de les Terres de l'Ebre.](http://www.gencat.cat/diari/5684/10203045.htm)
<http://www.gencat.cat/diari/5684/10203045.htm>.

contribueix a l'elevada riquesa i diversitat paisatgística de Catalunya (de les més elevades del continent europeu), formada per 135 paisatges. Els 19 paisatges tenen una extensió mitjana de 285 km² i constitueixen les peces territorials bàsiques on aplicar polítiques de paisatge.

Els 19 paisatges de les Terres de l'Ebre així definits són:

- Costers de l'Ebre.
- Altiplà de la Terra Alta.
- Serra del Tormo.
- Riberes de l'Algars.
- Serres de Pàndols–Cavalls.
- Cubeta de Móra.
- Baix Priorat.
- Serra de Llaberia.
- Barrufemes.
- Burgans.
- Muntanyes de Tivissa–Vandellòs.
- Serres de Cardó–Boix.
- Los Ports.
- Plana del Baix Ebre–Montsià.
- Paisatge fluvial de l'Ebre.
- Vessants de Tivenys–Coll de l'Alba.
- Litoral del Baix Ebre.
- Serres de Montsià–Godall.
- Delta de l'Ebre.

Unitats de paisatge de les Terres de l'Ebre

Font:

http://www.catpaisatge.net/fitxers/participacio/resultats_consulta_te.pdf

Aquest mateix Catàleg parla també de les **alteracions en el paisatge** que s'han produït especialment en els últims trenta anys, i és que les Terres de l'Ebre, amb una superfície de 3.329 km² (el 0,006 % del total d'Espanya) produeix el 8% de l'**energia** que es consumeix en la resta de l'Estat. Els ebrencs han vist com el seu paisatge es transformava en una teranyina composta per 15 línies elèctriques d'alta i molt alta tensió que recorren el territori amb els seus epicentres nuclears (dues amb les seves torres de refrigeració a Ascó), electroquímics (Flix), sis embassaments (Riba-roja, Flix, Siurana, Margalef, Guiamets i Vilella Baixa) a més de totes les infraestructures auxiliars. Aquestes centrals han desenvolupat una alta densitat d'infraestructures viàries i ferroviàries.

Ascó. Central Nuclear

Font: <http://espacioseuropeos.com/wp-content/uploads/2008/09/central-nuclear-de-asco1.jpg>

Flix. Complex electroquímic

Font: <http://t1.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRm76OLUvq9bB5--kW6g6azrabQkVM6arMGpjPvI3yJ9mOVfgqJ&t=1>

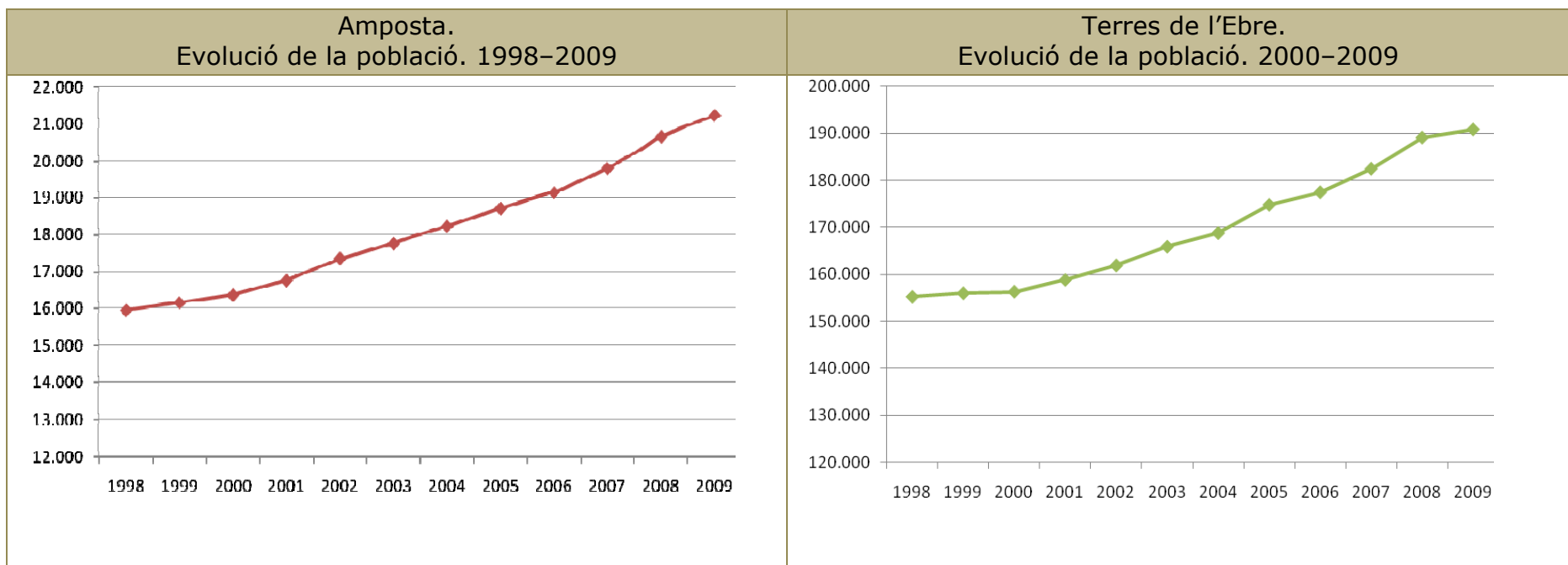
Parc eòlic de Vilalba dels Arcs

Font: <http://mw2.google.com/mw-panoramio/photos/medium/9834714.jpg>

Les Terres de l'Ebre també han viscut un fort desenvolupament de les **energies renovables**. Els parcs eòlics formen part del paisatge de Coll de l'Alba, Motarro, Calobres, Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant, així com les plantes solars fotovoltaïques que formaran part del paisatge de Vilalba dels Arcs, Flix, Sant Jaume d'Enveja, Benissanet, Ulldecona, Aldover, la Galera, la Sénia, Amposta i Mas de Barberans.

1.3. Població

La població de Terres de l'Ebre és de 190.860 habitants. Amposta, el segon nucli més poblat té una població de 21.240 habitants⁵. La població ha experimentat un creixement constant des de 1998 (13,5%), una mica per sobre de l'evolució global de les Terres de l'Ebre. Aquest creixement gradual es deu a un augment de la immigració procedent majoritàriament de l'Amèrica del Sud i de l'Àfrica. De fet, la població de nacionalitat espanyola s'ha mantingut estable en els últims deu anys.

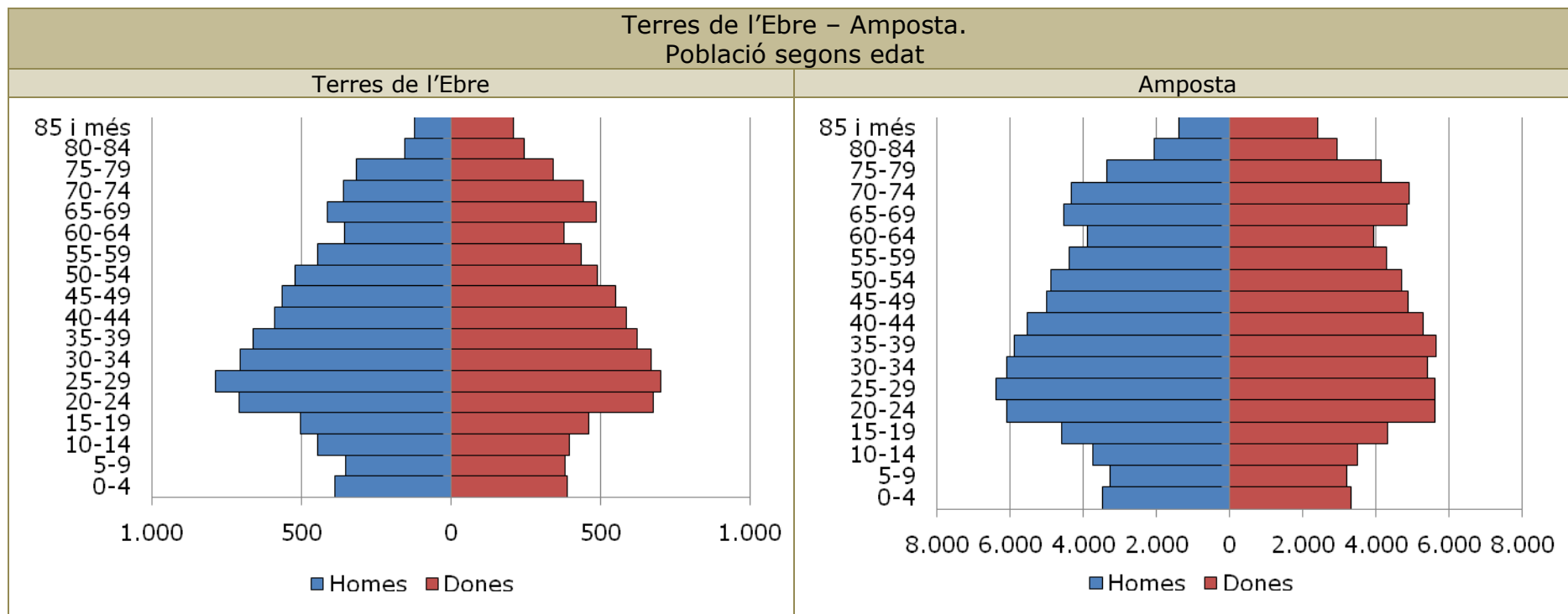

Font: Idescat

Font: Idescat

⁵ Padró municipal d'habitants. Xifres Oficials. Recòmptes. Distribució per àmbits del Pla Territorial. 2009. Idescat.

La franja d'edat majoritària de la població de Terres de l'Ebre és la que cobreix dels 20 als 40 anys, és a dir, una població jove. A Amposta la piràmide de població està més equilibrada.

Font: Idescat.

1.4. El territori ampliat

Un equipament d'aquestes característiques pot assolir un àmbit d'influència superior, i més enllà de les Terres de l'Ebre ha de jugar un paper en relació a d'altres comarques veïnes com el **Matarranya** (8.943 habitants⁶) i el **Baix Maestrat** (83.971 habitants⁷) amb poblacions importants com: Vinaròs, Benicarló, Alcossebre; o Peñíscola on a l'estiu s'apleguen 375.939 estiuejants⁸).

Aquest és el territori històric del bisbat de Tortosa, que abans de 1955 incloïa també el Matarranya i les comarques de la Plana de Castelló, una delimitació que té una superfície de 7.376 km² que pertanyen a les comarques del Baix Ebre, el Baix Maestrat, el Montsià, la Ribera d'Ebre, la Terra Alta, i part de les comarques de l'Alt Maestrat, els Ports i el Priorat, amb 288.255 habitants, segons dades de l'INE de 28 de desembre de 2007.

⁶ Instituto Aragonés de estadística. 1 de gener 2009.

⁷ Institut Valencià d'estadística. Població a data de 2009.

⁸ Instituto Nacional de Estadística. Viajeros y pernoctaciones por puntos turísticos 2010.

1.5. Comunicacions

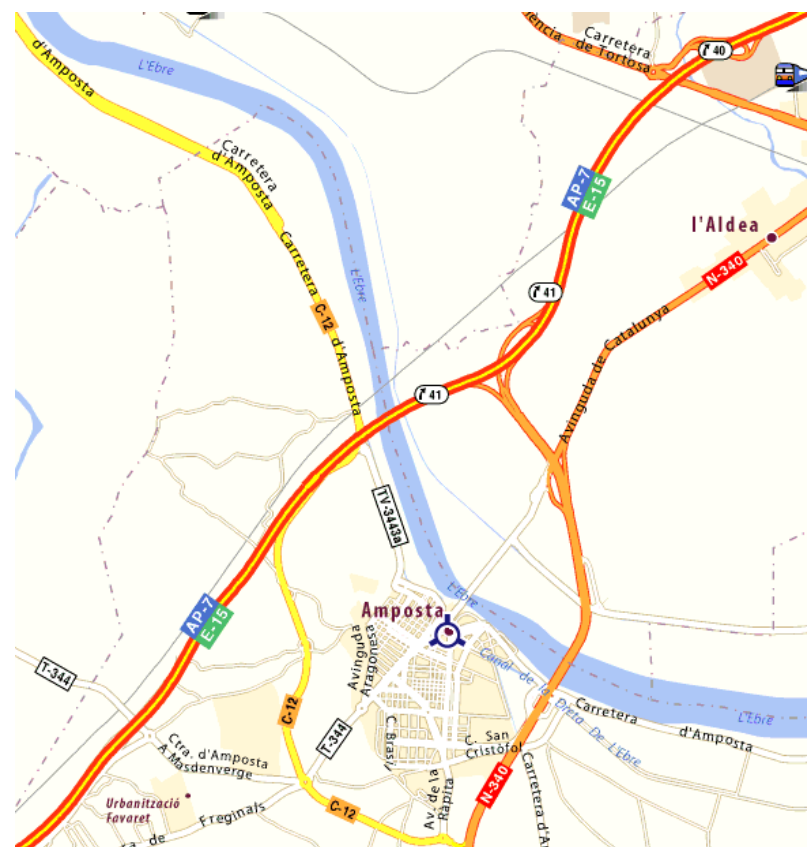
Ampostga gaudeix d'una excel·lent xarxa de comunicacions que la comunica fàcilment amb Barcelona, València, Madrid i Aragó, ja sigui per carretera o en tren.

Per carretera:

- Autopista E-15 / A-7 (França – Cadis).
- Carretera N-340 (Barcelona – Cadis).
- Eix de l'Ebre (C-230).

En tren, estació de l'Aldea:

- Trens ARCO (Barcelona – Badajoz).
- Trens Regionals i Talgo (Barcelona – València).
- Trens Alaris (Barcelona – Alacant).
- Trens Talgo (Barcelona – Múrcia).

Font: Viamichelin

2. LES ARTS VISUALS A LES TERRES DE L'EBRE

2. Les arts visuals a les Terres de l'Ebre

L'estat actual de les arts visuals a les Terres de l'Ebre es presenta en aquest capítol des de l'òptica de la cadena de valor: ensenyament, creació, difusió, col·lecció, etc. tant del sector públic com del sector privat.

2.1. Ensenyaments artístics

2.1.1. Escoles d'Art i Disseny

Existeixen tres escoles d'art a les Terres de l'Ebre, dues municipals on s'imparteixen ensenyaments reglats, ESARDI i Móra la Nova, i una que pertany a la Diputació de Tarragona, l'Escola d'Art i Disseny de Tortosa, que ofereix cursos monogràfics no reglats.

Ensenyaments artístics a Terres de l'Ebre

Comarca	Municipi	Escola d'Art	Titularitat	Graus d'Estudi	Altres
Baix Ebre	Tortosa	Escola d'Art i Disseny de Tortosa	Diputació de Tarragona		Cursos Monogràfics. Conservació del Patrimoni Cultural, Ceràmica, Pintura, Fotografia, Gravat, Taller de dibuix i de disseny. Curs monogràfic preparatori.
Montsià	Amposta	Escola d'Art i Disseny d'Amposta (ESARDI)	Ajuntament d'Amposta	Cicle Formatiu de Grau Mig. Art final de disseny gràfic. Cicles Formatius de Grau Superior. Gràfica publicitària, Projectes i direcció d'obres, Arts aplicades al Mur.	Monogràfics. Fotografia, Gravat i Taller.
Ribera d'Ebre	Móra la Nova	Escola d'Art i Disseny Móra la Nova	Ajuntament de Móra la Nova	Cicle Formatiu de Grau Mig. Terrisseria, Esmalt sobre metall. Cicles Formatius de Grau Superior. Ceràmica Artística, Esmalt Artístic al Foc sobre metall. Especialista Universitari en Conservació del Patrimoni Cultural.	

Font: Pla d'Acció Cultural de les Terres de l'Ebre. 2010-2020.

2.1.2. ESARDI. Escola d'Art i Disseny d'Amposta

Esardi és una de les entitats, juntament amb el Museu de Montsià i l'Ajuntament d'Amposta, que va participar des de l'origen en el projecte del Centre d'Arts Visuals.

L'escola va néixer el 1984, recolzada per l'Ajuntament d'Amposta, en resposta a la necessitat **d'omplir un buit cultural i professional** a nivell comarcal. És un **centre municipal** que forma part del mapa escolar dels ensenyaments d'arts plàstiques i disseny de la Generalitat de Catalunya, amb una vocació territorial. El seu àmbit d'actuació són les Terres de l'Ebre i les poblacions del nord de Castelló. És membre de la Coordinadora d'Escoles Públiques d'Art i Disseny de Catalunya (CEADC) i del Foment de les Arts Decoratives (FAD).

Els seus **objectius** són els següents:

- Promoure, a nivell acadèmic, un tipus d'ensenyament artístic de caire professional amb el valor afegit de preparar els alumnes per afrontar com a professionals creadors l'entorn actual.
- Ésser una via d'accés a les presències contemporànies amb l'objectiu general d'aconseguir la total integració de l'Art i el Disseny a la societat.

Ofereix **estudis reglats** –Cicles Formatius de Grau Mig (Art final de disseny gràfic) i de Grau Superior d'Arts Plàstiques i Disseny (Gràfica publicitària, Projectes i Direcció d'obres de decoració, Arts aplicades al mur)– i **estudis propis** materialitzats en monogràfics: fotografia, gravat, tallers, etc.

2.1.3. Alumnes d'ensenyaments artístics

Ensenyaments artístics a les Terres de l'Ebre i Catalunya. Curs 2009-2010

	Centres	Professors	Grups		Alumnes		TOTAL
			CFAM	CFAS	CFAM	CFAS	
Baix Ebre	0	0	0	0	0	0	0
Montsià	1	14	1	6	20	69	89
Ribera d'Ebre	1	5	4	4	21	5	26
Terra Alta	0	0	0	0	0	0	0
Terres de l'Ebre	2	19	5	10	41	74	115
Catalunya	28	708	n.d	n.d	920	4.609	5.529
Terres de l'Ebre vs Catalunya	7,2%	2,7%	n.d	n.d	4,5%	1,6%	2,1%

Font: idescat.

A més dels alumnes dels ensenyaments artístics, un 5% dels alumnes matriculats en Batxillerat fan el recorregut de Batxillerat Artístic. Aquests es concentren a les comarques de la Ribera d'Ebre i del Montsià.

2.2. Artistes

Segons l'estudi *La situació dels artistes visuals a Catalunya*⁹, els artistes residents a les Terres de l'Ebre constitueixen el 0,9% del total de Catalunya, un 17,5% del total de la província de Tarragona:

Artistes residents a Catalunya segons lloc de residència. 2007			
	Artistes	% ¹	% ²
Terres de l'Ebre	38	17,5%	0,9%
Altres comarques de Tarragona	170	78,3%	
Comarca desconeguda	9	4,1%	
Província de Tarragona	217	100,0%	4,9%
Altres províncies	4.171		94,9%
Província desconeguda	6		0,1%
Artistes residents a Catalunya	4.394		100,0%

(%¹) Percentatge en relació al total d'artistes residents a la província de Tarragona.

(%²) Percentatge en relació al total d'artistes residents a Catalunya.

Font: *La situació dels artistes visuals a Catalunya*, ARTImetria per encàrrec del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. 2007.

⁹ *La situació dels artistes visuals a Catalunya*, ARTImetria per encàrrec del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. 2007. Inèdit.

2.3. Programació d'arts visuals

A les Terres de l'Ebre només l'Ajuntament d'Amposta i l'Ajuntament de Tortosa tenen una programació estable en matèria d'arts visuals. En aquest capítol es presenta aquesta programació.

2.3.1. Ajuntament de Tortosa

L'Institut Municipal d'Activitats Culturals i Turístiques programa una o dues exposicions d'arts visuals a l'any a la sala de l'Escorxador, sala que també acull altres mostres d'artesanía, història, memòria, etc. Les exposicions són tant de producció pròpia com aliena, destacant entre aquestes últimes "*Art jove a les Terres de l'Ebre*". És el premi d'un concurs convocat per la Secretaria de Joventut de la Generalitat – Serveis Territorials de les Terres de l'Ebre per a artistes emergents nascuts al territori. Cada any se seleccionen 4 artistes i la seva obra itinerària per les Terres de l'Ebre i Barcelona.

2.3.2. Ajuntament d'Amposta. L'Espai d'Arts Visuals

Des de 2003 l'oferta d'arts visuals de l'Ajuntament d'Amposta es gestiona dins del programa Espai d'Arts Visuals. Es tracta d'un marc per donar suport i continuïtat a les actuacions que es venien fent a la ciutat d'Amposta en matèria d'arts visuals.

El programa Espai d'Arts Visuals ha permès consolidar la línia de treball i programació al voltant de les arts visuals a la ciutat d'Amposta en base a: la Biennal i les exposicions dels artistes guanyadors; el festival de vídeo creació Strobe; i una oferta d'exposicions individuals i col·lectives.

BIENNAL D'ART CIUTAT D'AMPOSTA

La Biennial d'Art Ciutat d'Amposta va néixer l'any 1989 substituint l'antic Concurs Nacional d'Arts Plàstiques, el qual es venia convocant des de l'any 1956. Des de la primera convocatòria, han estat **971 artistes** els qui han participat durant aquestes deu edicions amb obres originals i inèdites, sense cap restricció pel que fa al tema, la tècnica o les dimensions.

- **En què consisteix.** Una programació de cicles que se celebra en tot el període de la seva convocatòria, al llarg de dos anys, marca el canvi de Biennial el Premi Biennial d'Art Ciutat d'Amposta.
- **Concepte.** *La Biennial d'Art Ciutat d'Amposta té la voluntat de difondre els valors de l'art i de donar suport als artistes. L'interès de la Biennial és el de construir un articulat circuit de manifestacions de les arts plàstiques, la pintura, l'escultura la dansa, el teatre, la imatge, l'arquitectura o la música, i esdevenir un espai de promoció i de presència al carrer de l'art. Vol ser una cita **sobre l'actualitat que emergeix en el terreny de les Arts i de la investigació creativa.***
- **Objectiu.** Contribuir i donar suport a la creació artística, i promoure així, segons les pròpies possibilitats, un seguit d'interaccions entre els joves creadors i el conjunt de la societat. Aquestes interaccions, que han estat estructurades al voltant del Premi, els premis-compra, les exposicions, els catàlegs, etc., han fet que el principal èxit de la Biennial d'Amposta hagi estat **esdevenir una plataforma de promoció i difusió que ha apostat de forma continuada pels artistes més joves.**
- **Freqüència.** Bianual entre els anys 1989–97 i entre 2000–10.
- **Organització.** Ajuntament d'Amposta amb la col·laboració del Museu del Montsià i l'Escola d'Art d'Amposta.
- **Lloc.** Diferents ubicacions a la ciutat d'Amposta, principalment al Museu de Montsià.
- **Programa.** Les activitats de la Biennial estan constituïdes pel Premi així com exposicions, instal·lacions i accions al voltant de les arts visuals, tant individuals com col·lectives; i això juntament amb altres accions al voltant de la dansa, el teatre o la música d'avantguarda.
- **Pressupost 2009:** 12.915 €.
- **Assistents 2009:** 1.601.

- **Comunicació.** Invitacions, postals de difusió de les bases, pancarta, catàleg, mitjans de comunicació, *mailing*, *banner*, roda de premsa de presentació de la BIAM amb els membres del jurat.
- **Abast territorial.** Nacional / Països de procedència dels artistes.

FESTIVAL DE VÍDEOCREACIÓ STROBE

- **En què consisteix.** És un projecte que, dins de la programació de l'Espai d'Arts Visuals, ordena un seguit d'activitats centrades en la producció i comunicació de les noves tendències en creació contemporània.
- **Concepte.** Apropar l'art electrònic contemporani a les Terres de l'Ebre, ajudar els artistes del territori a produir i divulgar el seu treball i aportar pinzellades de novetat a la Festa Major d'Amposta. Strobe dona un marc operatiu a un seguit d'activitats centrades en la producció i comunicació de les noves tendències en creació contemporània. Vídeo-art, instal·lacions multimèdia, intervencions maniàtiques, net-art o VJ's són alguns dels ítems que es volen treballar i promocionar en el context de "Strobe".
- **Freqüència.** Anual des del 2005.
- **Organitza.** Espai d'Arts Visuals.
- **Lloc.** Museu del Montsià.
- **Programa.** Videoart, documental d'autor, instal·lacions multimèdia, propostes Real Time, net-art, espectacles AV, etc.
- **Pressupost 2009.** 25.000 €.
- **Assistents 2009.** 810 persones
- **Abast territorial.** Catalunya / Espanya / Països de procedència dels artistes.
- **Comunicació.** Invitacions, programa de mà, pancarta, catàleg, mitjans de comunicació, *mailing* propi, roda de premsa de presentació.

EXPOSICIONS INDIVIDUALS I COL·LECTIVES

Dins del programa Espai d'Arts Visuals, s'organitzen exposicions a la Sala d'Exposicions del Museu Comarcal del Montsià i al Vestíbul de la Biblioteca Comarcal Sebastià Juan Arbó. La majoria de les exposicions són d'artistes emergents de Terres de l'Ebre. Cal destacar l'exposició "Nord del Sud / Sud del Nord" programada l'any 2006 a Amposta i continua itinerant per les terres del sud de Catalunya, el nord del País Valencià i la Franja d'Aragó.

Espai d'Arts Visuals. Programa d'exposicions				
Any	Títol	Dates	Organització	Lloc
2009	"Pergamins oblidats" de Manolo Ripollés (Amposta)	del 12 de desembre de 2009 al 14 de febrer de 2010	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ajuntament d'Amposta. ■ Generalitat de Catalunya. ■ Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. 	Museu Comarcal del Montsià. Amposta
	"Mas Mini Mal o la Invasión del Mini Yo" de Pablo Bellot (Alacant 1976)	16 d'octubre al 8 de desembre de 2009	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ajuntament d'Amposta. ■ Generalitat de Catalunya. ■ Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. ■ Museu Comarcal del Montsià. 	Museu Comarcal del Montsià. Amposta
2008	"Vent" de Joaquim Espuny (Barcelona 1967)	14 de novembre al 9 de desembre de 2008	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ajuntament d'Amposta. ■ Generalitat de Catalunya. ■ Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. ■ Amposta, Pont de la Cultura Catalana. 	Vestíbul de la Biblioteca Comarcal Sebastià Juan Arbó. Amposta

Any	Títol	Dates	Organització	Lloc
2008	"Arquipintura" de Jaume Vidal (Amposta 1977)	del 5 al 20 de setembre de 2008	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ajuntament d'Amposta. ■ Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. ■ Amposta, Pont de la Cultura Catalana. 	Vestíbul de la Biblioteca Comarcal Sebastià Juan Arbó. Amposta
2008	Nord del Sud / Sud del Nord (15 artistes joves procedents d'Alcanar, Amposta, Calaceit, Miravet, Santa Bàrbara, Tortosa i Vinaròs)	del 18 d'abril al 9 de maig de 2008	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ajuntament d'Amposta. ■ Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. 	Espai d'Art Fundació Caixa Vinaròs. Vinaròs
		del 18 de gener al 2 de març de 2008	<ul style="list-style-type: none"> ■ Museu del Montsià. ■ Escola d'Art i Disseny d'Amposta. ■ Museu Juan Cabré. Calaceit. ■ Fundació Caixa Vinaròs. 	Museu Juan Cabré. Calaceit

2.3.3. Altres certàmens i agents del territori

Els principals certàmens fora d'Amposta són:

- La Biennial d'Art Gràfic (Ajuntament de la Ràpita)
- La Quinzena Artística (Ajuntament de la Ràpita i l'associació Tornai)
- El festival Bouesia (Ajuntament de Deltebre i l'associació Rabera de Bouetes)
- El festival Llnunàtica (el mateix ajuntament i el col·lectiu Sintetic.a)
- La Biennial al Poble Vell de Corbera, l'Abecedari de la Llibertat, Art al ras; etc. (organitzats per l'associació Zero i Mig Partit pel mig i diverses institucions de la Terra Alta)
- Les exposicions i activitats de l'Escola d'Art i Disseny de Tortosa
- Les exposicions i activitats de l'associació Camí del Montsagre a Horta de Sant Joan; etc.

2.4. Sales d'exposicions

A les Terres de l'Ebre hi ha un total de 24 sales amb oferta expositiva d'art contemporani. Malgrat això, la majoria no té una programació estable, sinó que posa el seu espai a disposició dels artistes.

La taula següent recull les sales d'exposició del territori, **en ombrejat** es destaquen els espais que compten amb programació estable en matèria d'arts visuals.

Sales d'exposicions a les Terres de l'Ebre. 2009				
	Municipi	Habitants	Nom	Titular
Baix Ebre	Deltebre	11.445	Sala d'Exposicions Municipal Ramon Calvo	Públic
	Tortosa	35.734	Sala d'Exposicions Antoni Garcia de l'Antic Escorxador	Públic
			Sala d'Exposicions del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya. Demarcació de l'Ebre	Privat
			Sala de l'Escola d'Art i Disseny de la Diputació de Tarragona	Públic
			Museu de l'Ebre	Privat
Montsià	Alcanar	10.510	Cisterna del Vall	Públic
	Amposta	20.652	Centre d'Arts Visuals de les Terres de l'Ebre	Públic
			Vestíbul de la Biblioteca Comarcal Sebastià Juan Arbò	Públic
			Sala d'Exposicions Temporals del Museu del Montsià	Públic
			Sala d'Exposicions de Caixa Tarragona	Públic
Ribera d'Ebre	Ascó	1.601	Sala d'exposicions municipal	Públic
	Flix	4.054	Ca Don Ventura	Públic
	Móra d'Ebre	5.500	Sala d'Exposicions Julio Antonio	Públic
	Miravet	799	Sala d'exposicions del Casal Municipal	Públic
	Riba-roja	13.285	Aula d'art	Públic

Municipi	Habitants.	Nom	Titular
Caseres	294	Art Al Ras	Públic
Corbera d'Ebre	1.169	Centre Cultural del Poble Vell	Públic
Terra Alta	3.173	Sala d'Exposicions Joan Amades	Públic
		Sala d'Exposicions del Centre Picasso d'Horta	Públic
		Antiga Presó	Públic
		Sala d'Exposicions del Convent de Sant Salvador	Públic
		Sala Bernat Delguaire	Privat
Horta de Sant Joan	1.287	Sala d'Exposicions del Ecomuseu dels Ports	Privat
		Sala d'Exposicions Joan Lahosa	Públic
Prat de comte	194	Sala d'Exposicions Joan Lahosa	Públic

Font: Pla d'Acció Cultural Territorial de Terres de l'Ebre.

Segons el Pla d'acció cultural de les Terres de l'Ebre (veure capítol 2.8) **la situació dels espais expositius al territori és precària**. La majoria de les sales no disposen dels requeriments tècnics necessaris en matèria de seguretat, vigilància, conservació, il·luminació, tipologia de muntatge, personal qualificat, horari d'obertura o visites guiades.

2.5. Museus d'art

Segons el Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació són quatre els museus que es dediquen a les *Arts* en general a les Terres de l'Ebre:

Museus d'Art a les Terres de l'Ebre		
Nom	Municipi	Tipus de col·lecció
Exposició de la Catedral de Santa Maria	Tortosa	Art religiós
Museu de Tortosa	Tortosa	En renovació (col·leccions diverses)
Museu del Poble dels Muntells	Sant Jaume d'Enveja	Col·leccions diverses
Centre Picasso d'Horta	Horta de Sant Joan	Picasso

Font: Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.

En el cas del Museu Picasso d'Horta, la col·lecció està formada per reproduccions d'obres de Picasso, i organitza esporàdicament alguna exposició de caràcter temporal en relació amb Picasso.

L'Ajuntament d'Amposta posseeix una col·lecció d'art contemporani procedent dels premis-compra dels guanyadors del Premi la Biennal d'Arts Visuals a partir del 1986 i del Concurs Nacional d'Arts Plàstiques que el precedí des de 1956 fins a l'any 1986.

El Museu Comarcal del Montsià, tot i que ha centrat els seus eixos d'actuació a l'entorn de l'arqueologia, l'etnologia i la natura, ha desenvolupat al llarg de 25 anys, de forma supletòria i amb el suport i impuls de l'Ajuntament d'Amposta, la programació més destacada en l'àmbit de les arts visuals.

Cal esmentar també la programació realitzada en la sala d'exposicions del Museu de l'Ebre a Tortosa.

2.6. Galeries d'art

Hi ha una única galeria d'art agremiada al Gremi de Galeries d'Art de Catalunya a les Terres de l'Ebre. Es tracta de **NuriArt**¹⁰ a Alcanar, galeria amb vocació d'abastar territorialment les "comarques de l'Ebre".

El panorama es completa amb dues galeries més que no formen part del gremi: el Taller de Cinta Dalmau¹¹, a Tortosa, el qual realitza exposicions i desenvolupa tasques pedagògiques i tècniques de ceràmica i escultura; i la galeria Ars a Alcanar.

2.7. Hàbits i pràctiques culturals

Segons l'Enquesta de consum i pràctiques culturals elaborada pel Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, l'any 2006, 61.900 residents a les Terres de l'Ebre van declarar haver visitat museus l'any anterior, el que representa un 40% de la població, mentre que uns 52.200 van visitar exposicions i galeries d'art, un 34,2%. Comparades amb el global de Catalunya, les Terres de l'Ebre estan per sota en un 8,2% pel que fa els museus i un 3,5% pel que fa les exposicions i les galeries.

Persones que han visitat museus, exposicions o galeries d'art en els darrers 12 mesos.
 Catalunya i Terres de l'Ebre. 2006

	Catalunya		Terres de l'Ebre	
	Persones	%	Persones	%
Museus	2.908.200	48,4%	61.900	40,6%
Exposicions, galeries d'art	2.262.900	37,7%	52.200	34,2%
Població total (≥ 15 anys)	6.003.500	100,0%	152.532	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de consum i pràctiques culturals 2006 d'Idescat i Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.

¹⁰ www.nuriaprades.com

¹¹ <http://tallerdecintadalmou.blogspot.com/>

Persones que han visitat museus en els darrers 12 mesos. Catalunya. 2006

	Persones	Taxa
Àmbit Metropolità	1.998.400	48,8%
Comarques Gironines	272.600	49,2%
Camp de Tarragona	226.100	50,2%
Comarques Centrals	185.000	40,6%
Àmbit de Ponent	137.300	48,2%
Terres de l'Ebre	61.900	46,0%
Alt Pirineu i Aran	26.900	43,6%
Catalunya	2.908.200	48,4%

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de consum i pràctiques culturals 2006 d'Idescat i Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.

Per àmbit territorial, els ciutadans de les comarques de les Terres de l'Ebre són els segons que menys visiten museus, exposicions i galeries d'art a Catalunya. En termes absoluts, és la població de l'Àmbit metropolità la que concentra major volum de visitants d'exposicions. Cal tenir en compte que aquest territori és el que presenta una densitat més elevada pel que fa a l'oferta i la demanda. La taxa de visitants a museus a les Terres de l'Ebre és del 40,6%, vuit punts per sota de la mitjana de Catalunya; i la d'exposicions i galeries d'art és del 34,2% enfront al 37,7% de mitjana de la resta de la població.

Persones que han visitat exposicions i galeries d'art en els darrers 12 mesos. Catalunya. 2006

	Persones	Taxa
Àmbit Metropolità	1.491.000	36,4%
Comarques Gironines	239.200	43,2%
Camp de Tarragona	184.600	41,0%
Comarques Centrals	157.400	34,2%
Àmbit de Ponent	117.800	41,3%
Terres de l'Ebre	52.200	39,2%
Alt Pirineu i Aran	20.700	33,5%
Catalunya	2.262.900	37,7%

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de consum i pràctiques culturals 2006 d'Idescat i Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.

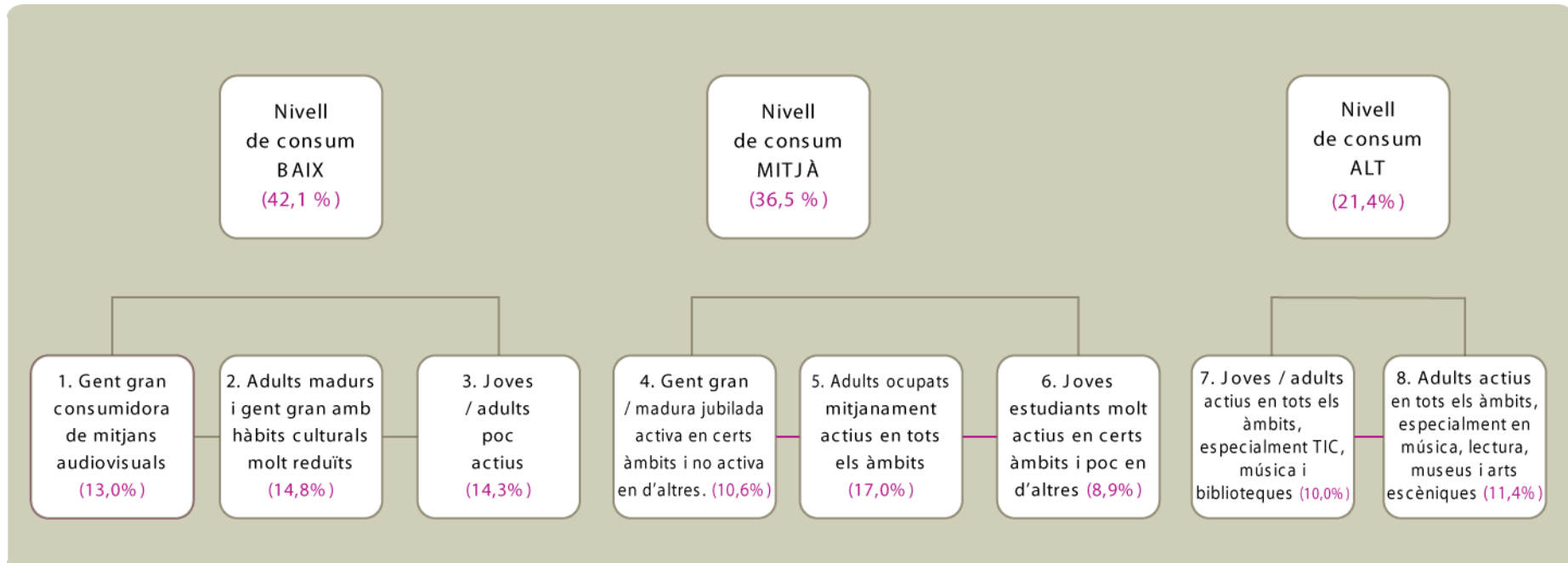
Respecte al municipi de residència, els ciutadans que resideixen en nuclis de més de 50.000 habitants són els més assidus visitants a exposicions i galeries d'art de Catalunya, representant al voltant de 57% del nombre d'assistents durant l'any 2006.

Segons grups d'edat, no hi ha molta variació important entre els visitants de 30 a 64 anys. Els visitants entre 30 i 44 anys suposen un 29,6% del total, i els de 45 a 64 anys el 28,6%. Un 25% tenen entre 15 i 19 anys, i el restant 16,5% més de 64 anys.

Els catalans amb estudis secundaris són els més assidus a galeries i exposicions (37,3%) seguits pels catalans amb estudis superiors, al voltant del 32%.

En quant a la categoria socioeconòmica i laboral, els tècnics mitjans i treballadors qualificats apleguen el 40% del total de visitants a exposicions i galeries d'art.

L'estudi *Tipologies de consum i pràctiques culturals a Catalunya 2006* es basa en la informació que proporciona l'*Enquesta de consum i pràctiques culturals de Catalunya*, i identifica 8 perfils entre la població catalana d'acord amb el seus hàbits de consum cultural.

Font: "Tipologies de consum i pràctiques culturals a Catalunya 2006. 1. Tipologies generals." en *Fulls de Cultura i Comunicació*. Núm. 24, juny del 2009.

Els grups que l'estudi considera com moderats, assidus i especialment actius en la visita a museus, galeries d'art o sales d'exposicions són els 4, 7 i 8.

Grups sectorials de consum i pràctiques culturals de la població de Catalunya. 2006.
 Grups actius en la visita a museus

Grup	Tipus usuari de museus, exposicions, galeries d'art i monuments	Característiques sociodemogràfiques
4. Gent gran – madura, jubilada, activa en cert àmbits i no activa en d'altres (10,6 %)	Moderats/assidus	<ul style="list-style-type: none"> ■ Jubilada. ■ 65 anys i més / 45–64 anys. ■ Casada. ■ Estudis primaris.
7. Joves – adults actius en tots els àmbits, especialment TIC, música i biblioteques (10,0%)	Museus: moderats/assidus	<ul style="list-style-type: none"> ■ Soltera. ■ 15 a 29 / 30–44 anys. ■ Estudis superiors. ■ Ocupada.
8. Adults actius en tots els àmbits, especialment en música, lectura, museus i arts escèniques (11,4%)	Aquest és el col·lectiu més actiu, primer, en assistència a museus, galeries d'art o sales d'exposicions i visites a monuments.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Estudis superiors. ■ Directors i tècnics alts. ■ Ocupada. ■ 45–64 / 30–44 anys.

Font: "Tipologies de consum i pràctiques culturals a Catalunya 2006. 1. Tipologies generals." en *Fulls de Cultura i Comunicació*. Núm. 24, juny 2009.

L'estudi *Tipologies de consum i pràctiques culturals a Catalunya 2006. Tipologies sectorials* compara els perfils de la població catalana d'acord amb el seus hàbits de consum i pràctica cultural amb les tipologies dels àmbits clau: arts escèniques, música, cinema, museus, monuments i galeries d'art o sales d'exposicions, biblioteques, lectura i tecnologies de la informació. Respecte a la tipologia 4: Museus, monuments i galeries d'art o sales d'exposicions, veiem com el grup més nombrós és el de "no assistents."

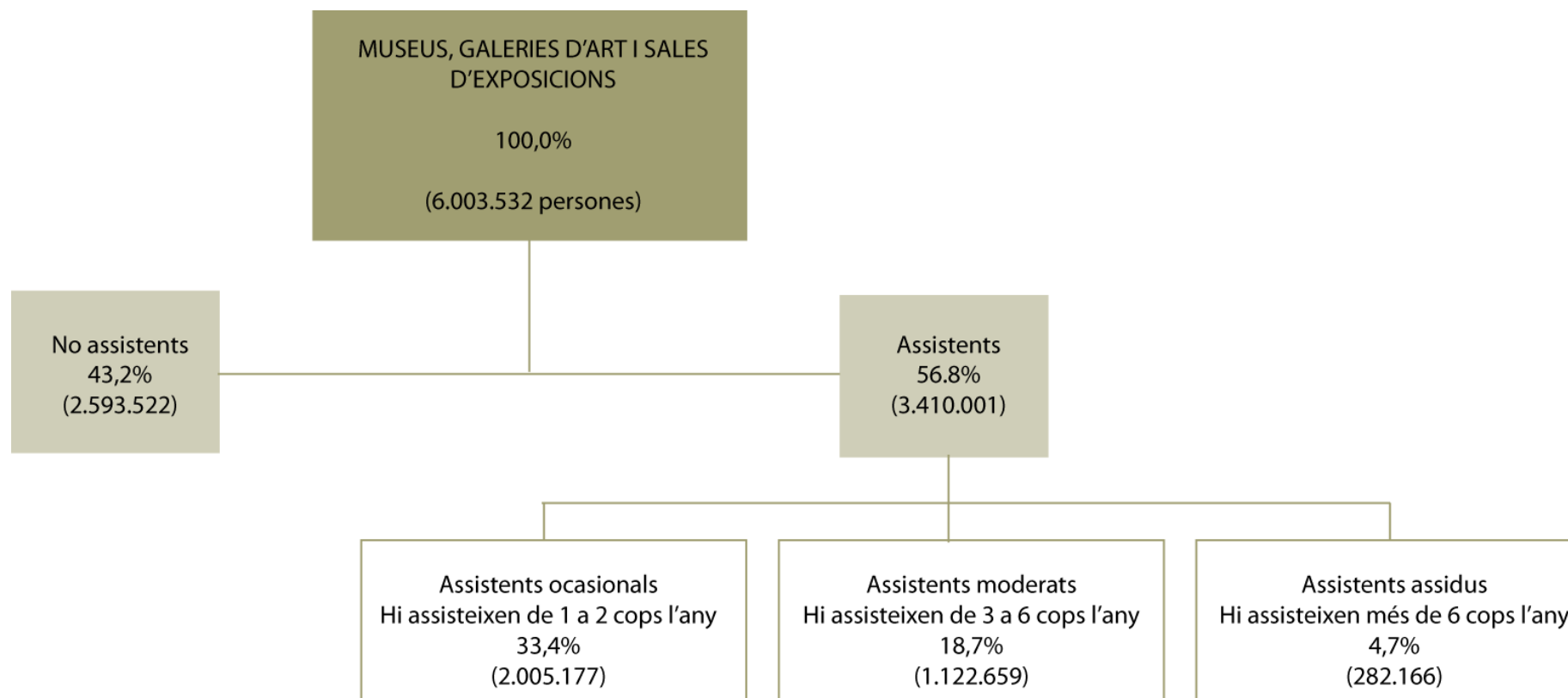
Museus, monuments i galeries d'art o sales d'exposicions.
Catalunya. 2006

Grups	Hàbits	Característiques sociodemogràfiques
<p>1 No assistents 43,3%</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ No visiten museus. ■ No visiten galeries d'art o sales d'exposicions. ■ No visiten monuments. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Estudis primaris. ■ Llengua pròpia: castellà. ■ Sense estudis. ■ Nascuda a la resta d'Espanya. ■ De 65 i més anys. ■ Casada. ■ Ocupada.
<p>2 Assistents ocasionals 33,4%</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Visiten museus 1 o dos cops l'any. ■ Visiten galeries d'art o sales d'exposicions 1 o 2 cops l'any. ■ Visiten monuments 1 o 2 cops l'any. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Estudiant. ■ Nascuda a Catalunya. ■ De 15 a 29 anys. ■ Ocupada. ■ De 30 a 44 anys.
<p>3 Assistents moderats 18,7%</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Visiten galeries d'art o sales d'exposicions de 3 a 6 cops l'any. ■ Visiten museus de 3 a 6 cops l'any. ■ Visiten monuments de 3 a 6 cops l'any. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Estudis superiors. ■ Director o tècnic alt. ■ Llengua pròpia: català.
<p>4 Assistents assidus 4,7%</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Visiten museus més de 6 cops l'any. ■ Visiten galeries d'art o sales d'exposicions més de 6 cops l'any. ■ Visiten monuments més de 6 cops l'any. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Estudis superiors. ■ Ingressos individuals: més de 3.000€ mensuals. ■ Director o tècnic alt.

Font: "Tipologies de consum i pràctiques culturals a Catalunya 2006. Tipologies sectorials." en *Fulls de Cultura i Comunicació*. Núm. 25, juny del 2009

Tres quartes parts de la població catalana, un 76,7 %, es defineix com no assistent o assistent ocasional a museus, monuments i galeries d'art o sales d'exposició (un o dos cops a l'any). Sembla que entre els elements que caracteritzen el perfil socio-demogràfic dels visitants són el seu nivell de formació i el seu estatus socio-professional.

Nombre de persones que declaren haver visitat museus, monuments i galeries d'art o sales d'exposicions.
Catalunya. 2006

Font: elaboració pròpia a partir de les dades contingudes a *Tipologies de consum i pràctiques culturals a Catalunya 2006. 1. Tipologies generals.* en *Fulls de Cultura i Comunicació*. Núm 24, Juny 2009.

2.8. El Pla d'Acció Cultural de les Terres de l'Ebre (PacTE)

El Pla d'Acció Cultural de les Terres de l'Ebre (PacTE), realitzat per iniciativa del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, té per objectiu la planificació i establiment de prioritats de les actuacions en matèria de cultura a les Terres de l'Ebre. L'informe parteix d'una diagnosi que adverteix de la greu situació de l'àmbit artístic a les Terres de l'Ebre.

El Pla determina cinc eixos de treball pel període 2010–2020:

Pla d'Acció Cultural de les Terres de l'Ebre. Eixos de treball	
Eix	Missió
EIX 1. L'Ebre i els espais naturals	Convertir les Terres de l'Ebre en el territori de referència en la relació entre cultura i natura.
EIX 2. Terra d'història	Evidenciar, donar valor i transmetre la importància històrica i la diversitat del patrimoni cultural de les Terres de l'Ebre.
EIX 3. Una cultura popular i tradicional ben viva	Valoritzar les expressions pròpies de la cultura popular i tradicional.
EIX 4. Cruïlla de cultures, territori creatiu	Potenciar la confluència de cultures com a motor de creativitat i cohesió.
EIX 5. Vertebrant el territori	Desenvolupar l'estructuració cultural del conjunt del territori.

El Centre d'Arts Visuals d'Amposta es pot vincular a tres dels cinc eixos que destaca el PacTE, malgrat que només es vinculi explícitament amb l'eix 4 –Cruïlla de cultures, territori creatiu– en el document. L'equipament neix amb vocació d'estructurar el territori –EIX 5. Vertebrant el territori– i de continuar treballant en la línia de l'Ajuntament d'Amposta i del Museu del Montsià de posar en valor el territori de l'Ebre (EIX 1. L'Ebre i els espais naturals).

Cada eix del PacTE presenta un desenvolupament en línies d'actuació. L'Eix 4 al·ludeix directament al Centre d'Arts Visuals d'Amposta en les línies d'actuació següents:

Línia 4.4: arts plàstiques i visuals

(...) s'ha detectat una mancança històrica de plataformes artístiques i una tradicional manca de consideració vers alguns àmbits de les arts, fins al punt que no hi ha cap museu registrat al territori ebrenc que treballi específicament l'art (p. 54).

Dins d'aquesta línia es proposen les següents actuacions:

- **Art Jove de les Terres de l'Ebre** (Terres de l'Ebre). És un concurs adreçat a joves residents d'entre 18 i 30 anys per a premiar projectes artístics presentats en qualsevol modalitat i temàtica lliure. Suport a les exposicions d'Art Jove de les Terres de l'Ebre a Tortosa, Amposta, Gandesa i Flix.
- **Palau Oliver de Boteller: Sala d'Exposicions** (Baix Ebre). Inauguració de la sala d'exposicions (juny 2010) i Programació d'exposicions per a la sala.
- **Centre Picasso d'Horta de Sant Joan** (Terra Alta). Suport a les activitats del Centre Picasso (exposició permanent, temporals, aula didàctica, biblioteca, videoteca, publicacions diverses, recitals de poesia, concerts de música, habitatge amb taller per a artistes...). Projecte de rehabilitació de la Casa de l'Abadia.
- **Centre d'Arts Visuals d'Amposta** (Terres de l'Ebre). Donar suport als artistes del territori i apropar l'art a la gent, a més de generar una àmplia activitat cultural. Suport a la construcció i inauguració del centre. Suport a la direcció i programació de l'espai.
- **L'Escorxador, espai d'art a Tortosa** (Baix Ebre). Primera, segona i tercera fase d'adequació.
- **Espai d'Art de Sant Carles de la Ràpita** (Montsià). Suport al projecte de l'espai d'acord amb el PECCat.
- **Curt Redó, Festival de curt-metratges de Campredó** (Baix Ebre). És el primer festival cinematogràfic a les Terres de l'Ebre amb enregistraments mitjançant el telèfon mòbil o una càmera fotogràfica. Suport al festival Curt Redó.
- **Cinema en Català i en Versió Original** (Terres de l'Ebre). Inclusió de cinemes de les Terres de l'Ebre a la Xarxa de pantalles de cinemes en versió original.
- **Festival de Videocreació Strobe** (Montsià). Diàleg entre arts i noves tecnologies. Vol apropar l'art electrònic contemporani a les Terres de l'Ebre, ajudar els artistes del territori a produir i divulgar el seu treball i aportar pinzellades de novetat a la Festa Major d'Amposta.

- Fomentar la **reflexió sobre la necessitat d'establir col·leccions públiques permanents d'art** a les Terres de l'Ebre (Terres de l'Ebre).

Tanmateix, **el PacTE no proposa actuacions noves, es limita a fer una recopilació de les ja existents al territori.** Aquesta llista és important tenir-la en compte a l'hora de crear futures sinergies amb la resta de centres vinculats a les arts visuals de les Terres de l'Ebre.

3. EL MUSEU COMARCAL DEL MONTSIÀ

3. El Museu Comarcal del Montsià

El Museu del Montsià es troba situat al Parc Municipal d'Amposta, ocupant part de l'edifici de les antigues escoles nacionals Miquel Granell, obra d'inspiració modernista de l'arquitecte tarragoní Ramon Salas, construïda en els anys 1911 i 1913.

Es va fundar el 1983 per iniciativa del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament d'Amposta, amb l'objectiu de crear i impulsar un **museu comarcal i pluridisciplinar**, nascut a partir de l'antic Museu Arqueològic Municipal, en el que s'havien d'integrar altres aspectes, com el patrimoni natural i el patrimoni etnològic, dos temes que singularitzen la comarca del Montsià. El Museu reuneix des de llavors els **testimonis més importants de la natura, l'arqueologia i l'etnologia de les Terres de l'Ebre**.

El Consorci format l'any 1993 pel Consell Comarcal del Montsià i l'Ajuntament d'Amposta per gestionar el Museu ha permès consolidar els objectius i tasques inicials i potenciar la seva acció. El Museu en aquests anys ha explorat i desenvolupat un seguit d'iniciatives innovadores: la **itinerància d'exposicions per les Terres de l'Ebre**, la **participació en xarxes temàtiques nacionals i internacionals** (Xarxa de Museus d'Etnologia, Mar de Museus, Ruta dels Ibers, programa Antenes per a la recerca etnològica, I Musei dei Grandi Fiumi, etc.). Destacar també el **conveni establert amb tots els municipis de la comarca** per a la prestació de serveis tècnics i activitats itinerants, així com l'**extensió territorial** en les altres poblacions de la valorització i protecció del patrimoni mitjançant diversos centres d'interpretació vinculats.

3.1. Edifici

Actualment es troba en fase d'execució el projecte de renovació i ampliació de la seu del Museu del Montsià. Iniciat el 1998, acabarà en 2011 i permetrà disposar de 3.000 m² útils. Amb aquest projecte d'ampliació i remodelació, el Museu podrà desplegar nous serveis i explorar noves possibilitats d'acció cultural com a espai de creació, i com a plataforma d'iniciatives ciutadanes i de projecció del territori.

El Museu disposa des de l'any 1984 d'unes **instal·lacions polivalents**: les sales d'exposició, sala d'actes, les sales de reserva i els serveis tècnics i administratius, a partir de les quals realitza les **tasques museístiques de conservació, recerca i difusió del patrimoni**, i d'altres activitats culturals que el fan un museu viu i dinàmic al servei de la comarca.

3.2. Col·lecció

La col·lecció del Museu consta de 25.223 registres catalogats i 4.827 provisionals és de temàtica etnològica (33% de la col·lecció), arqueològica (33%), botànica (11%), geològica-paleontològica (11%), zoològica (11%).

El Museu no disposa d'una col·lecció d'art.

3.3. Exposició permanent

L'exposició permanent, en vies d'execució, del Museu del Montsià **no està vinculada a les arts visuals**. L'estratègia museística del Consorci del Museu Comarcal del Montsià es vincula al plantejament de gestió del patrimoni comarcal, i això determina **l'extensió territorial del Museu, més enllà de la seva seu central a Amposta**. D'acord amb aquest plantejament, actualment el Museu Comarcal del Montsià disposa de quatre antenes al territori: el Poblat Ibèric de la Moleta del Remei (Alcanar), el Centre d'Interpretació de les Barraques del Delta (Sant Jaume d'Enveja), i el Centre d'Interpretació

de la Cultura dels Íbers. Estan en fase d'execució el Centre d'Interpretació de la Plana (Santa Bàrbara), el Centre d'Interpretació de la Serra del Montsià (Freginals) i el Museu de la Mar de l'Ebre (Sant Carles de la Ràpita).

3.4. Activitats i serveis

El Museu organitza anualment al voltant de 40 activitats públiques entre **conferències, cursos, exposicions temporals, itineraris locals i comarcals, tallers didàctics**, etc. També ofereix nombrosos serveis i activitats tècniques (**recerca, informes, projectes, articles, participació en congressos**, etc.) que avui sumen més de 400. Finalment compta amb altres serveis entre els quals destaca la mediateca i el servei de documentació. Compta amb 5.000 llibres, 300 títols de revistes i publicacions periòdiques, més de 15.000 documents fotogràfics, 250 vídeos, 100 gravacions sonores, etc.

Pel que fa a l'oferta relacionada amb les arts visuals, el Museu, des dels seus inicis, ha desenvolupat **programes de promoció de l'art contemporani**. Aquesta promoció s'ha estructurat al voltant de tres eixos o línies d'actuació:

- 1) Les **exposicions de producció pròpia**, entre d'altres: Niebla (1985), Jaume Rocamora (1986), Narcís Galià (1987), I. Soriano-Montagut (1987 i 1993), Josep M. Forcadell (1988), Daniel Argimón (1988), Rufino Mesa (1990), Fons d'Art de l'Ajuntament d'Amposta (1991), Taula de Fotografia Terres de l'Ebre (1991), Joan Goikoetxea (1994), Niebla (2004), Entrevents (2005), Objectes deconstruïts de Manel Margalef (2007), Nord del Sud / Sud del Nord (2006).
- 2) Les **exposicions itinerants produïdes pel Departament de Cultura o per altres institucions**: Joan Pons (1985), Ferran Arasa (1985), Mostra itinerant del fons d'art del diari *Avui* (1985), Artistes Catalans. Obra gràfica (1987), diverses Mostres d'Arts Plàstiques per a Joves o "L'art del s. XX a les comarques de Tarragona" (2001).
- 3) Les exposicions i activitats vinculades al cicle de la **Biennal d'Art Ciutat d'Amposta 1989-2009** i a **l'Espai d'Arts Visuals 2003-2009**.

3.5. Programes de col·laboració territorial

3.5.1. Programes culturals

COM A MUSEU DE TERRITORI :

- Col·laboracions amb municipis consorciats en termes de gestió d'equipaments, activitats temporals, assessorament patrimonial, etc.: Amposta, Alcanar, Santa Bàrbara, Sant Carles de la Ràpita, Sant Jaume d'Enveja i Freginals.
- Col·laboracions diverses amb entitats culturals: Institut Ramon Muntaner (Móra d'Ebre), Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre, Plataforma organitzadora del Congrés de Cultura i Territori a les comarques de la Diòcesi de Tortosa, altres entitats socioculturals i museus de les Terres de l'Ebre i les comarques del Matarranya i nord de Castelló: Fundació Caixa Vinaròs, Museu Juan Cabré de Calaceit, etc.
- Col·laboracions en activitats culturals amb entitats mediambientals: Parc Natural del Delta de l'Ebre, Consorci per a la protecció i gestió dels espais naturals de la comarca del Montsià, Associació Micològica "Bitxac", Grup de Recerca Científica de les Terres de l'Ebre, etc.

COM A SAM:

- Col·laboracions amb els Serveis Territorials del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació a les Terres de l'Ebre.
- Suport i col·laboracions amb els museus i centres d'interpretació de les Terres de l'Ebre.
- Espai de depòsit dels materials arqueològics i d'altres tipologies que hi pogué efectuar el Departament de Cultura.
- Centre de restauració del patrimoni moble del territori.

3.5.2. Programes d'arts visuals

Deriven de la posició preeminent del Museu com a museu de territori i com a SAM, esmentada abans en l'àmbit de la cultura, la qual cosa pot afavorir els contactes i xarxa de col·laboracions del propi Centre d'Arts Visuals.

3.6. Equip

La plantilla actual del Museu del Montsià està formada per:

- Director Gerent (Temps complet).
- Secretari (Temps parcial).
- Interventor (Temps parcial).
- Conservadora d'etnologia (Temps complet).
- Conservadora d'arqueologia (Temps complet).
- Biòleg, responsable de difusió (Temps complet).
- Arqueòleg (Temps complet).
- Dues persones encarregades dels serveis educatius (Temps parcial).
- Bibliotecari (Temps parcial).
- Tècnic de suport (Temps complet).
- Un restaurador (Temps complet).
- Administrativa (Temps complet).
- Dues conserges (Temps complet).

- Una persona de manteniment i neteja (Temps complet).

En total 11 persones a temps complet més cinc a temps parcial.

3.7. Estructura jurídica

L'entitat jurídica que governa el Museu és el **Consorci del Museu Comarcal del Montsià**. Fou constituït en desembre de 1993 i està integrat pel Consell Comarcal del Montsià i els ajuntaments d'Ampostà, Alcanar, Santa Bàrbara, Freginals, Sant Carles de la Ràpita i Sant Jaume d'Enveja.

El consorci manté convenis de prestació de serveis patrimonials amb els ajuntaments de: la Galera, Godall, Masdeverge i l'Entitat Municipal Descentralitzada dels Muntells.

Els òrgans de govern són cinc, un de col·legiat i quatre unipersonals:

- La Junta General.
- La Presidència.
- La Vicepresidència.
- La Gerència.
- La Direcció.

D'acord amb els seus estatuts, l'objecte o finalitat del consorci és (art. 3):

- Administrar, organitzar, gestionar, i promoure els fons del Museu Comarcal del Montsià, com a centre i servei, de conservació, difusió i investigació del patrimoni arqueològic, etnològic, i d'història natural de la comarca.
- Fomentar la coordinació de l'activitat museística de la comarca i desenvolupar, amb voluntat de servei, les tasques de recollida, adquisició, conservació-restauració, investigació i difusió del patrimoni comarcal.

- Participar com a centre cultural actiu en llur àrea d'influència en la impulsó i programació d'iniciatives culturals diverses, mitjançant l'organització d'exposicions, conferències, cursos, debats, publicacions i qualsevol altre fi.
- Fomentar la conservació, difusió i gestió del patrimoni històric, cultural i natural de la comarca.

3.8. Pressupost 2009

Ingressos 2009

	€	%
Propis	310.313,97 €	62,6%
Taquillatge	2.940,00 €	0,6%
Monitoratge	7.790,47 €	1,6%
Vendes	450,40 €	0,1%
Aportacions:	247.408,82 €	49,9%
Consell Comarcal del Montsià	74.804,60 €	
Diputació de Tarragona	35.000,00 €	
Ajuntament d'Amposta	119.531,23 €	
Ajuntaments consorciats	18.072,99 €	
SAM	51.724,28 €	10,4%
Ingressos externs / extraordinaris	185.694,73 €	37,4%
Conveni	110.569,73 €	22,3%
Ajuntaments comarca	5.569,73 €	
Transferències capital Diputació	70.000,00 €	
Transferències capital Ajuntament:	35.000,00 €	
Subvenció	75.125,00 €	15,1%
Generalitat de Catalunya	39.375,00 €	
Transferències capital Generalitat	35.750,00 €	
Total ingressos	496.008,70 €	100,0%

Despeses 2009

Despeses del personal	186.629,63 €	41,7%
Obres i manteniment	4.682,48 €	1,0%
Equipaments i fungibles	5.048,36 €	1,1%
Energies / comunicació	6.597,84 €	1,5%
Funcionament ordinari	57.361,18 €	12,8%
Activitats	53.707,21 €	12,0%
Seguretat / vigilància	3.051,88 €	0,7%
Neteja	1.832,31 €	0,4%
Assegurances	1.949,62 €	0,4%
Despeses de caràcter financer	4.683,28 €	1,0%
Inversions	122.449,04 €	27,3%
Total despeses	447.992,83 €	100,0%

Font: Museu del Montsià.

4. EL CENTRE D'ARTS VISUALS

4. El Centre d'Arts Visuals

4.1. Antecedents

En els anys 50 del segle passat, Amposta, una ciutat amb arrels antigues, tot just havia iniciat feia unes dècades el seu ràpid desenvolupament demogràfic i econòmic contemporani, com a conseqüència del conreu del delta de l'Ebre. Llavors, l'efervescència que es produïa en el panorama artístic català, aquí es mostrava, lluny del centre, amb uns altres recursos i tradició però amb les mateixes inquietuds.

L'any 1956, l'Ajuntament patrocinava la iniciativa del **Concurs Nacional d'Arts Plàstiques Ciutat d'Amposta**, institucionalitzant i adquirint les obres premiades. Aquest concurs tenia el seu origen en un concurs local, que s'organitzava des del Casino Cultural sota la direcció de l'escultor I. Soriano-Montagut. Aquell concurs englobava dibuix, pintura, aquarel·la, gravat, ceràmica i escultura, i es va realitzar amb una periodicitat anual entre el 1956 i el 1987. Fins l'any 1973, va tenir la seu al Casino, des d'on es va traslladar a l'Institut de Batxillerat, i finalment l'any 1986 es va localitzar al **Museu del Montsià**.

L'any 1989 l'Ajuntament d'Amposta convocava la primera **Biennal d'Art Ciutat d'Amposta**, amb la col·laboració del Museu del Montsià i l'Escola d'Art, i ho feia amb la voluntat de donar suport d'una forma decidida a la creació i als artistes joves, amb l'exigència de projectar a la ciutat i al territori una activitat de qualitat en l'àmbit de les arts plàstiques i amb l'interès de superar el caràcter d'esdeveniment local i projectar-la a la resta del país. Després de les set edicions celebrades, aquest certamen ha esdevingut una important cita cultural per a l'actualitat artística emergent, per la quantitat d'obres presentades, pel nivell exigut pel jurat i per la projecció dels artistes guardonats en les diferents edicions.

Més recentment les cinc edicions realitzades de **l'Espai d'Arts Visuals** han permès consolidar una línia de treball i programació anual en base a: la Biennal i les exposicions dels artistes guanyadors; l'organització de jornades d'abast nacional; iniciatives innovadores amb voluntat de continuïtat com el Festival de vídeo creació Strobe; i exposicions individuals o col·lectives importants.

Extret de *Memòria tècnica de la proposta de CENTRE D'ARTS VISUALS*, Amposta 2005

4.2.1. Nou edifici a Amposta

Entre 2007 i 2010 es va construir l'edifici nou seguint les directrius de la proposta. Està ubicat en el pati posterior del Museu del Montsià, en un solar cèntric de 1.450 m² propietat de l'Ajuntament. Més de la meitat es va deixar lliure per disposar d'un espai públic obert, a mode de plaça pública.

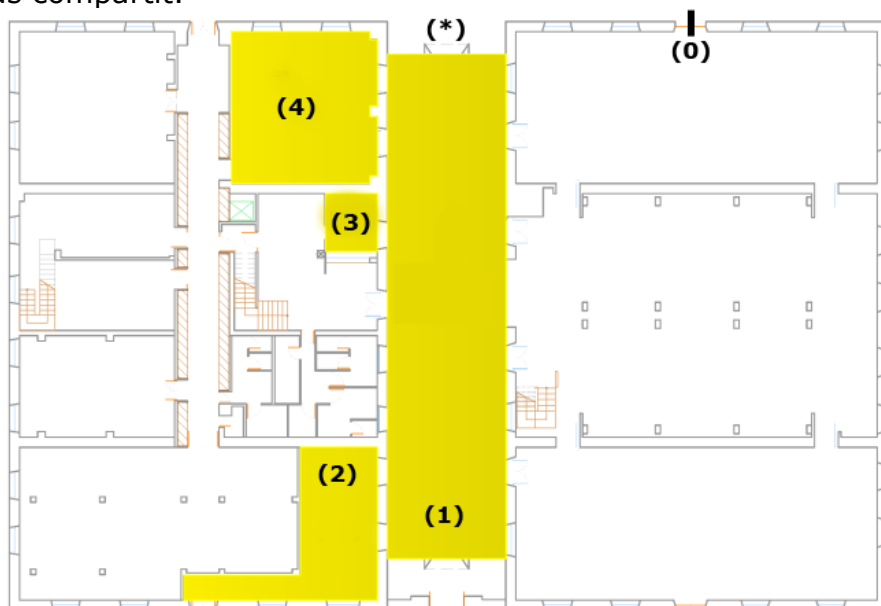
El nou edifici en construcció. 2008.
Font: *El Punt*, 18 Novembre 2008

Localització del nou edifici a Amposta.
Font: Google Earth

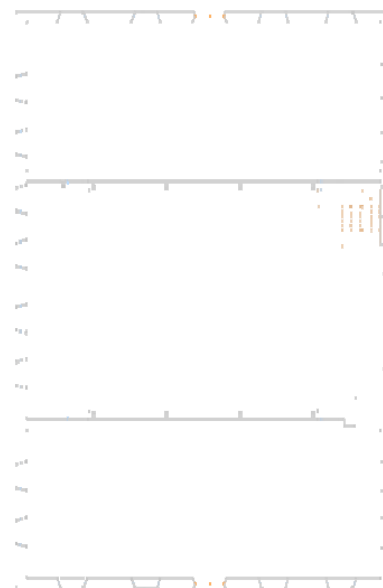
4.2.2. Ús compartit d'espais del Museu del Montsià

La localització del nou Centre d'Arts Visuals al costat del Museu del Montsià permetrà compartir recursos i espais per part d'ambdues institucions. En els següents plànols es mostren els espais que el Museu ofereix al Centre d'Arts Visuals per al seu ús compartit.

Museu Comarcal del Montsià. Espais oferts al Centre d'Arts Visuals
Planta Baixa:

- (1) Vestíbul (222,4 m²)
- (2) Aula didàctica (50,5 m²)
- (3) Taquilles (11,5 m²)
- (4) Sala d'actes (77,9 m²)
- (*) Sortida cap al Centre d'Arts Visuals
- (0) Accés intern al Centre d'Arts Visuals

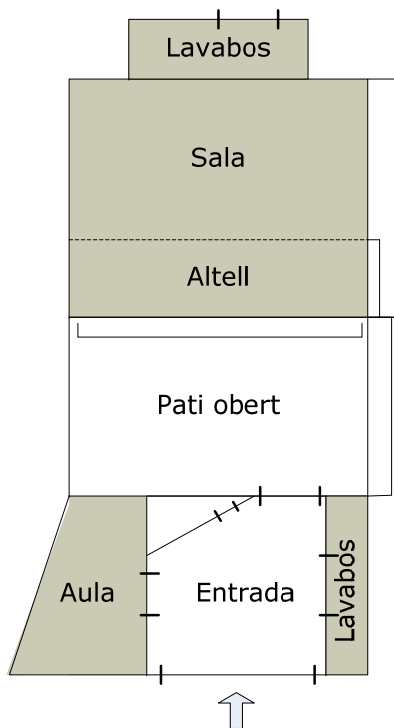

- Planta Primera:
- (5) Mediateca (78,3 m²)
 - (6) Arxiu (61,2 m²)
 - (7) Oficina (15,5 m²)
 - (8) Oficina (15,5 m²)
 - (9) Sala de reunions (30,2 m²)

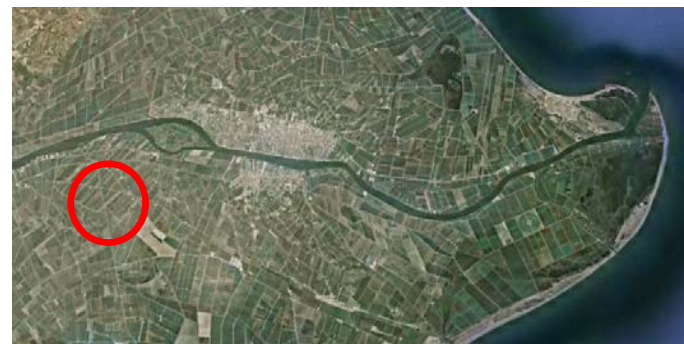
Es proposa que ambdues institucions comparteixin 584 m² d'espais comuns: vestíbul, aula didàctica, taquilles, sala d'actes, mediateca i arxiu. El Centre d'Arts Visuals disposarà 62 m²: oficines i sala de reunions d'ús exclusiu.

4.2.3. Edifici a Balada

L'Ajuntament d'Ampostà té un edifici amb dues sales i un pati al nucli de Balada, en aquest edifici de 176 m² es preveu la instal·lació d'un taller-residència dependent del Centre d'Arts Visuals.

Esquema de la distribució interior de l'edifici de Balada
Font: ARTImetria

Localització de l'edifici de Balada
Font: Google Earth

Edifici municipal a Balada
Font: ARTImetria

5. ALTRES CENTRES TERRITORIALS D'ARTS VISUALS DE CATALUNYA

CAVE, Centre d'Arts Visuals de l'Ebre
Anàlisi de Situació

5. Altres centres territorials d'arts visuals de Catalunya

El Decret de la Xarxa Pública de Centres i Espais d'Arts Visuals de Catalunya, en la seva disposició addicional quarta, estableix els centres que integraran la Xarxa en el moment de la seva creació:

- Bòlit Centre d'Art Contemporani. Girona.
- ACVic, Centre d'Arts Contemporànies.
- Centre d'Art La Panera. Lleida.
- Can Xalant. Centre de Creació i Pensament Contemporani de Mataró.
- Centre d'Art de Tarragona.
- Centre d'Art d'Amposta.
- Tecla Sala, Centre d'Art de l'Hospitalet de Llobregat.
- El Canòdrom, Centre d'Art Contemporani de Barcelona.

Entre aquests centres s'han escollit Can Xalant i La Panera per les seves similituds amb el futur Centre d'Arts Visuals d'Amposta.

5.1. La Panera

El Centre d'Art La Panera és una plataforma de producció, difusió, formació i exhibició de les arts visuals al nostre país i pretén ser un instrument que estableixi ponts entre la creació visual i la creació produïda en d'altres àmbits culturals. Al mateix temps, amb les exposicions i activitats generades, aspira a ser un centre de reflexió que vinculi les arts visuals amb les diverses problemàtiques que genera la nostra societat¹².

Foto ARTimetria.

Té una col·lecció pròpia creada a partir de la Biennal d'Art Leandre Cristòfol que s'organitza des de 1997.

¹² <http://www.lapanera.cat>

5.1.1. Programació

La base de la programació són les exposicions que es realitzen al llarg de tot l'any. A més, La Panera fa una programació de serveis educatius al llarg del tot el curs escolar per a totes les franges d'edat. Es realitzen també "Tallers d'artistes" cada any en les vacances de estiu, Nadal i setmana santa.

5.1.2. Espais

El Centre d'Art La Panera està situat al centre de Lleida. Les seves instal·lacions estan formades per unes sales d'exposició en las quals es programen activitats de difusió, formació i exhibició de les arts visuals. Completen els espais d'ús públic el Centre de Documentació de lliure accés i l'Aula Educativa que rep escolars de totes les edats.

La Panera. Distribució de superfícies		
Espai	m ²	%
Espai expositiu	1.200 m ²	84,8%
Recepció	15 m ²	1,1%
Oficines	50 m ²	3,5%
Centre de documentació	100 m ²	7,1%
Magatzem	50 m ²	3,5%
Total	1.415 m ²	100,0%

5.1.3. Recursos humans

Treballen al centre 9 persones:

- 1 Directora.
- 1 Coordinador.
- 4 educadores.
- 1 tècnica de comunicació.
- 1 encarregat de producció.
- 1 persona de manteniment.

5.1.4. Pressupost

El total del pressupost de La Panera el 2008 va ser de 720.000 €. A la taula següent es presenta el pressupost d'activitats.

Centre d'Art La Panera. Pressupost d'activitats. 2008	
Despeses previstes	Pressupost
Personal	15.000,00 €
Activitats	324.000,50 €
Exposicions, servei educatiu, activitats, publicacions, Amics de La Panera	264.000,50 €
Adquisició obres d'art 6a Biennal	60.000,00 €
Muntatge i transport	78.405,00 €
Empresa de Serveis AV	3.594,50 €
Total	421.000,00 €

Font: Subdirecció General d'Equipaments Culturals.

5.2. Can Xalant

Can Xalant. Centre de Creació i Pensament Contemporani de Mataró¹³ és el primer centre de Creació d'Arts Visuals que s'inicia amb el plantejament de xarxa territorial, fruit d'un conveni entre l'Ajuntament de Mataró i l'Entitat Autònoma de Difusió Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Foto ARTImetria.

El projecte de Can Xalant pretén engegar els programes necessaris per a la recerca i producció en l'àmbit de les arts visuals. Amb aquest objectiu el Centre ofereix a la comunitat artística i a tots els agents culturals que ho demanin els recursos necessaris per desenvolupar els seus projectes, amb especial atenció als artistes emergents vinculats al territori i al context social en que es troba.

¹³ www.canxalant.org

5.2.1. Programació

El fet que Can Xalant sigui un centre de producció i reflexió fa que la seva programació no estigui planificada any a any. Els centres d'exposicions, les col·laboracions, tallers, workshops, sorgeixen a mesura que els diferents artistes fan ús o participen de les activitats del centre. És per aquesta raó que es presenten els diferents programes que fan i les seves activitats al llarg de l'any 2008.

Programa laboratori és el programa estrella de Can Xalant. Es basa en el lloguer d'estudis i dels altres espais de treball, el lloguer i/o cessió d'equipaments i recursos audiovisuals i multimèdia. Està a l'abast dels artistes i altres agents culturals que presenten les seves candidatures a les convocatòries periòdiques que Can Xalant organitza.

Programa residència. El centre té un habitatge per acollir artistes estrangers. És un dels mecanismes més efectius per potenciar el Centre com a lloc de producció i de formació, i també per establir projectes d'intercanvi i col·laboració amb altres centres i entitats culturals per enriquir la programació. El programa ofereix dues línies. La primera línia consisteix en col·laboracions amb altres centres culturals que permeten aprofitar la presència a Catalunya d'artistes internacionals, que vénen a altres centres i aprofiten per quedar-se a Can Xalant un temps. L'altra línia està constituïda pel programa d'intercanvis internacional.

Programa d'intercanvis. Fruit de les relacions internacionals de Can Xalant, aquest programa permet a un artista català residir una temporada a l'estranger, al mateix temps que Can Xalant acull un estranger. Aquets intercanvis es fan amb *El Levante* de Rosario (Argentina), *Kër-Thioossane* de Dakar (Senegal), *Platform Garanti* d'Istanbul (Turquia). A més, està inclòs en la xarxa *Redesearte Paz*, amb quatre centres d'art de l'Amèrica Llatina.

Programa curatorial. En aquest programa s'engloben activitats que, malgrat formar part d'altres programes, tenen com a objectiu generar reflexió i debat sobre temes puntuals relacionats directament amb els processos de producció.

5.2.2. Oferta d'espais i serveis

Can Xalant és un Centre de Creació i Pensament, per tant la seva oferta d'espais està vinculada als tallers i residències. No té cap sala d'exposició. La seva residència consisteix en una sala d'estar amb dos dormitoris, cuina, bany complet, etc. Els tallers són 3 i cadascun està completament equipat i disponible per desenvolupar projectes de mínim 1 mes i màxim 2 anys de durada.

També disposen de tallers amb equips i recursos multimèdia professionals: un taller d'edició i postproducció de vídeo, un altre de gravació, edició i postproducció d'àudio i edició amb tècnic professional. També té un taller de producció multimèdia i tractament d'imatge digital. Can Xalant disposa d'espais de lloguer que es poden utilitzar com a platós de vídeo i fotografia o com a espais polivalents per a desenvolupar-hi projectes ocasionals.

5.2.3. Model de gestió

La titularitat del centre així com la propietat de l'edifici és municipal, de l'Ajuntament de Mataró. La gestió està externalitzada i corre a càrrec d'una empresa privada, Trànsit Projectes.

Existeix un comitè científic per a l'avaluació dels programes i projectes, format per una persona de Can Xalant, l'Ajuntament de Mataró i l'Associació per la Cultura i l'Art Contemporani Mataró¹⁴. Aquesta configuració fa que Can Xalant tingui una unitat de gestió independent i àgil.

14 Una organització sense ànim de lucre basada a Mataró que té com objecte *l'impuls i la realització de tot tipus d'activitats que contribueixin a la difusió, la recerca, la creació i la investigació de totes les manifestacions artístiques compromeses amb les estètiques contemporànies*. <http://www.acm-art.net>.

5.2.4. Recursos humans

Actualment la plantilla de Can Xalant està formada per 3 treballadors amb plena dedicació i una a temps parcial:

- Un Director.
- Un tècnic de comunicació.
- Un tècnic de producció.
- Un coordinador tècnic d'activitats.

5.2.5. Pressupost

Can Xalant. Pressupost. 2009		
Ingressos	€	%
Recursos propis: Ajuntament de Mataró	200.000 €	62,5%
Subvenció Generalitat de Catalunya	120.000 €	37,5%
Total	320.000 €	100%
Despeses	€	%
Personal	136.200 €	42,6%
Activitats	96.512 €	30,2%
Comunicació – Difusió	20.500 €	6,4%
Gestió	37.788 €	11,8%
Manteniment	18.000 €	5,6%
Altres	11.000 €	3,4%
Total	320.000 €	100,0%

Font: Subdirecció General d'Equipaments Culturals.

6. DIAGNÒSTIC

6. Diagnòstic

6.1. Oportunitats

- La ciutat d'Ampostà és porta d'entrada al Parc Natural del Delta de l'Ebre, la zona humida més important de Catalunya i el principal centre d'atracció turística del territori.
- Excel·lent xarxa de comunicacions amb Catalunya i amb les comunitats limítrofes.
- El Centre d'Arts Visuals d'Ampostà formarà part de la Xarxa Pública de Centres i Espais d'Arts Visuals de Catalunya.
- Existència d'un Pla d'Acció Cultural de Terres de l'Ebre que fixa les estratègies i programes del futur cultural del territori, incloent les arts visuals.
- Capacitat d'atracció del Museu del Montsià amb una xifra de visitants consolidada que previsiblement augmentarà amb la nova exposició (propera inauguració).
- La contigüitat amb el Museu del Montsià confereix al Centre la capacitat de generar sinergies entre totes dues institucions.
- L'art i el pensament contemporani, en particular les seves pràctiques i els seus agents, poden esdevenir factors de dinamització i innovació sociocultural i eixos de projecció, en un territori com el de les Terres de l'Ebre.
- La posició preeminent d'aquesta iniciativa es pot estendre més enllà del propi àmbit territorial, i en particular envers d'altres comarques veïnes de parla catalana: (el Baix Maestrat, els Ports i el Matarranya).
- Els avantatges de l'escala i dimensió del centre: la proximitat amb les comunitats locals, de la posició perifèrica, de l'experiència de treball sense grans infraestructures, etc.

6.2. Amenaces

- Crisi econòmica actual.
- Amposta i les Terres de l'Ebre es troben allunyades dels circuits d'arts visuals.
- Poca tradició de col·laboració territorial a les Terres de l'Ebre.
- Escàs volum de població i, per tant, baix consum cultural a les Terres de l'Ebre.
- Reduït potencial dels mitjans de comunicació a les Terres de l'Ebre.
- Escassa presència d'equipaments i programació en matèria d'arts visuals a Terres de l'Ebre.
- Del total d'artistes residents a Catalunya, un 0,9% ho fan a les Terres de l'Ebre.
- El tradicional dèficit d'equipaments i programació en matèria d'arts s'ha traduït en una manca de professionals dedicats a aquest àmbit a les Terres de l'Ebre.

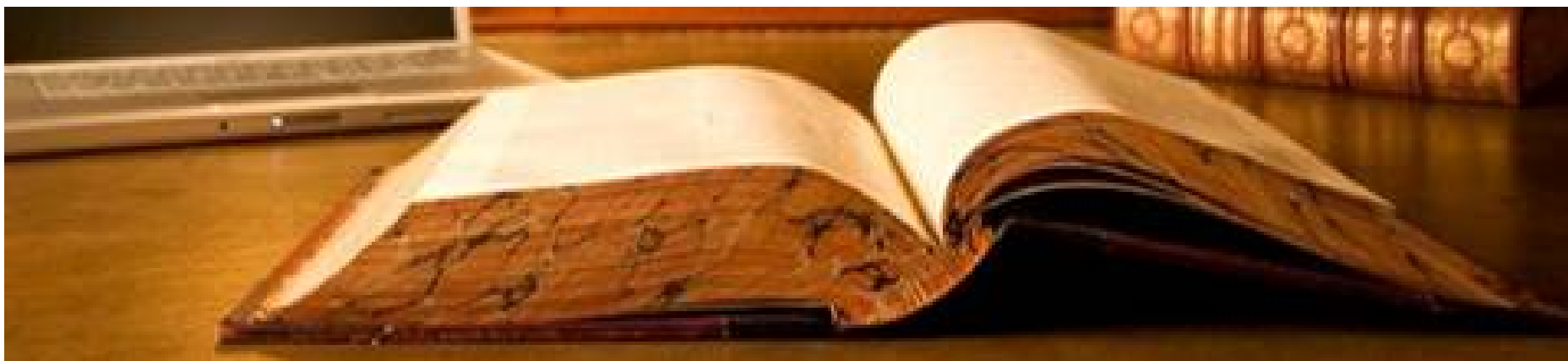
6.3. Punts forts

- Consens per part del sector de les d'arts visuals en la decisió de triar Amposta com a futura seu del Centre d'Arts Visuals de Terres de l'Ebre.
- El projecte de creació del Centre a Amposta està madur, el primer projecte per a la seva creació data de 2003.
- El projecte està recolzat per un grup interdisciplinar de professionals compromesos i implicats amb les arts visuals.
- Implicació d'ESARDI una de les dues úniques escoles oficials d'art de les Terres de l'Ebre.
- El decret identifica Amposta com a capçalera del territori en matèria d'arts visuals.
- Els esdeveniments més consolidats en matèria d'arts visuals a les Terres de l'Ebre es promouen des de l'Ajuntament d'Amposta: Biennal Ciutat d'Amposta i Festival Strobe.
- Localització estratègica d'Amposta a les Terres de l'Ebre i entre Catalunya i el País Valencià.
- Existència d'un edifici de nova construcció.
- Possibilitat d'incorporar al projecte una residència a Balada en el Delta de l'Ebre.
- Experiència del Museu del Montsià, un dels promotors, com a institució dinamitzadora del territori.
- El Museu del Montsià està disposat a compartir espais amb el nou equipament.

6.4. Punts febles

- La superfície de l'espai del Centre d'Arts Visuals és molt limitada.
- L'edifici de Balada requereix d'obres de rehabilitació i condicionament.
- Període inicial d'interinitat en la posada en funcionament del Centre derivat de la manca inicial de contracte-programa amb el Departament de Cultura i d'una direcció artística.

7. EL MARC NORMATIU

7. Marc normatiu

El Centre d'Arts Visuals de Terres de l'Ebre té com a marc operatiu el *Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya (PECCat 2010–20)*, en tant que instrument bàsic de planificació territorial del govern de Catalunya, i com a marc normatiu propi el *Decret de la Xarxa Pública de Centres i Espais d'Arts Visuals de Catalunya*, aprovat el 14 de desembre de 2010.

7.1. Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya (PECCat)

El Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya, en referir-se als Centres d'Arts Visuals d'àmbit territorial, esmenta específicament que no són objecte de regulació ni de dotació per part d'aquest pla:

*Aquests equipaments **no són objecte de regulació i dotació** en el marc del PECCAT (...) i no són objecte d'assignació concreta en el marc del PECCAT però sí que es contemplen dotacions a determinar dins els programes d'actuació del Pla, atès que **realitzen una clara funció estructurant dels sistemes respectius**.*

Tanmateix, el PECCat especifica alguns punts de reflexió que han de ser tinguts en compte:

- *L'àmbit territorial de referència haurien de ser les vegueries.*
- *Els centres es tendiran a finançar de forma paritària entre els ajuntaments i el Departament.*
- *S'han d'articular amb els equipaments bàsics en la conformació dels mapes i sistemes nacionals d'equipaments.*

7.2. Decret de la Xarxa Pública de Centres i Espais d'Arts Visuals de Catalunya

El Decret de la Xarxa Pública de Centres i Espais d'Arts Visuals de Catalunya identifica el Centre d'Arts Visuals d'Amposta com un dels 9 integrants territorials de la Xarxa.

El centre ha de complir els següents requeriments:

FUNCIONS QUE HA DE TENIR DEL CENTRE D'ARTS VISUALS (ART. 7)

- Investigació, recerca i desenvolupament del procés previ a la producció artística, exercint de **laboratori d'idees**.
- **Creació**: han de disposar de les condicions necessàries per desenvolupar l'acte creatiu o artístic (amb o sense residència).
- **Foment del pensament contemporani**: han d'impulsar i cooperar en la realització d'activitats que fomentin el debat i la reflexió sobre les arts visuals i el pensament contemporani. Aquestes activitats han de promoure l'actitud crítica i l'interès pel coneixement i desvetllament d'una sensibilitat connectada a l'actualitat.
- **Producció**: han de tenir els recursos i les capacitats suficients per produir obres i projectes artístics específics amb la finalitat de ser exhibits en el mateix centre o en altres centres o espais d'arts visuals.
- **Exhibició**: han de disposar d'un espai expositiu per donar a conèixer les produccions pròpies i d'altres centres o espais d'arts visuals.
- **Comunicació**: han de tenir una activitat comunicativa permanent.
- **Educació i dinamització comunitària**: han d'impulsar l'acostament dels diferents tipus de públics a les arts visuals amb mesures educatives.
- **Conservació de la documentació**: han de preservar la documentació que genera l'activitat artística, a través d'un arxiu, i han de permetre que sigui accessible al públic o consultable per les persones investigadores i artistes.
- **Formació**: han d'impulsar la preparació i qualificació d'artistes i agents artístics i culturals especialment en l'àmbit de la seva especialització i d'acord amb les necessitats del territori. Han de col·laborar amb els agents artístics i formatius del seu entorn.

- **Desenvolupament de les arts visuals en el seu àmbit territorial:** han de fomentar la pràctica i el coneixement de les arts visuals en el seu àmbit territorial, exercint les funcions esmentades als apartats anteriors.
- **Singularització:** han d'especialitzar-se en una determinada línia de treball que ha d'esdevenir un valor afegit d'utilitat per a les entitats membres de la Xarxa.
- **Connectivitat:** han d'impulsar la producció i difusió de continguts mitjançant la xarxa digital.

ESPAIS NECESSARIS PER AL FUNCIONAMENT DEL CENTRE (ART. 8)

- ✓ Espai expositiu.
- ✓ Espais de taller.
- ✓ Aules.
- ✓ Recepció.
- ✓ Oficines.
- ✓ Arxiu.
- ✓ Magatzem.

PERSONAL QUE HA DE TENIR EL CENTRE (ART. 8)

- Una persona directora professional escollida mitjançant concurs públic.
- Equip tècnic adequat.

MODEL DE RELACIÓ CENTRE-DEPARTAMENT DE CULTURA I MITJANS DE COMUNICACIÓ (ART. 13)

Les entitats que formen part de la Xarxa han de rebre el suport del Consell Nacional de la Cultura i de les Arts i del departament competent en cultura a través del contracte programa (triennal o quadriennal) entre el CoNCA i l'entitat titular de l'equipament integrat a la Xarxa.

CONTINGUTS MÍNIMS QUE HA D'INCORPORAR LA MEMÒRIA DEL CENTRE (ART. 8)

- Línies estratègiques bàsiques.
- Projecte artístic amb una programació estable i que preveu la cooperació en projectes, produccions i coproduccions amb altres centres.
- Pla de viabilitat amb un pressupost viable.
- Un pla d'acció territorial incloent les línies d'actuació següents:
 1. Pla de difusió.
 2. Captació i desenvolupament de la capacitat creativa latent dels seus creadors i pensadors, amb una línia específica per als joves creadors.
 3. Foment de l'anàlisi i la interpretació social i cultural del context on s'ubiquen: recerca i producció artística singular i pròxima.
 4. Prestació de serveis a espais d'arts visuals públics i privats del seu àmbit territorial.
 5. Cooperació amb els agents socials i culturals, públics i privats.
 6. Vertebració d'iniciatives culturals preexistents.
- Pla de comunicació.